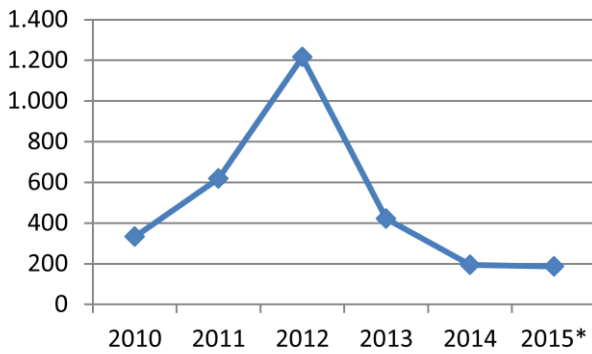

2015

HAKKARİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
HAKKARİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU
(2015)

YAZARLAR

İŞ VE MESLEK DANIŞMANLARI

Cahit AKBAŞ

Cihan DOĞAN

SUNUŞ

Günümüz dünyanın en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Hakkâri İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum

Yakup CANBOLAT

Hakkari Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2015 yılı Mart-Nisan aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden 132 bin 34 işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 103 bin 390'dır. İlimizde bu kapsamda 209 işyeri tespit edilmiş ve 187 işyerine ulaşılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2015 yılı "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 il için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Ahmet KIZILKAYA
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	i
ÖNSÖZ	ii
TABLolar LİSTESİ	iv-v
GRAFİKLER LİSTESİ	vi
KISALTMALAR	vii
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ	8
BİRİNCİ BÖLÜM	9
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ	9
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ.....	10
İŞKUR GÖSTERGELERİ	12
Kayıtlı İşsiz Verileri	
Açık İş Verileri	
İşe Yerleştirme Verileri	
Mesleki Eğitim Faaliyetleri	
İşsizlik Ödeneginden Yararlanan Verisi	
İKİNCİ BÖLÜM	19
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	19
AMAÇ VE YÖNTEM	19
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	21
İşyeri Verileri	
Çalışan Verileri	
AÇIK İŞLER	38
Açık iş verme ve açık iş oranı	
Eğitim durumu	
Beceri ihtiyacı	
Arama kanalı	
Cinsiyet dağılımı	
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	55
İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ.....	68
SONUÇ	75
KAYNAKÇA	80
EKLER	81
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu.....	81
Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları.....	88
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü.....	90
Ek 4- Ek Tablolar	98
EK5: 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri HAKKÂRİ	99

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri	10
Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı	13
Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı	14
Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı	16
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)	17
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödenğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)	17
Tablo 7: İşsizlik Ödenğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)	18
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı	21
Tablo 9: Hakkari’de Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı	23
Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı	26
Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler	28
Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları	29
Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar	30
Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler	31
Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler	31
Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler	32
Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı	33
Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler	33
Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR’dan Faydalanan Hizmetlerin Dağılımı	37
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları	39
Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İş Olan İşyerlerinin Dağılımları	41
Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı	42
Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	43
Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı	45
Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı	46
Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı	47
Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	48
Tablo 28: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi	51
Tablo 29: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi	52
Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi	52
Tablo 31: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	53
Tablo 32: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	53
Tablo 33: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	54
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	54
Tablo 35: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı	56
Tablo 36: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı	57
Tablo 37: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler	59
Tablo 38: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*	64
Tablo 39: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	65
Tablo 40: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	66
Tablo 41: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	67

Tablo 42: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları	68
Tablo 43: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları	69
Tablo 44: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları	70
Tablo 45: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek	71
Tablo 46: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler	72
Tablo 47: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi	73
Tablo 48: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi	74
Tablo 49 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı	100

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri	10
Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı	12
Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş	14
Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme	15
Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları	24
Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı	25
Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar	27
Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları	34
Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı	35
Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı	36
Grafik 11: Açık İş Olan İşyerleri	38
Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları	40
Grafik 13: Açık İş Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı	42
Grafik 14: Açık İş Oranlarının Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	44
Grafik 15: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı	47
Grafik 16: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi	50
Grafik 17: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	55
Grafik 18: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı	58
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	60
Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	61
Grafik 21: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*	62

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibarıyla ele alındığında Hakkâri ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının yüksek olmasıdır. İşsizlik oranı 2013 yılı itibarıyla % 11,7'dir. Bu oran ile en yüksek işsizlik oranına sahip 12. ildir. İşgücüne katılım oranı % 45,2'dir. İstihdam oranı % 39,9 ile % 45 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

2013 yılı verilerine göre Hakkâri ilinde işsizlik oranı Türkiye ortalama işsizlik oranının %2 puan üstündedir. Yıllar itibarıyla Hakkâri'de işsizlik oranı 2009 yılından 2012 yılına kadar düşüş gösterirken, 2012 yılında itibaren tekrar yükselişe geçmiştir. İşgücüne katılım ve istihdam oranlarının yıllar itibari ile arttığı, görülmektedir. 2013 yılı sonuçlarına göre¹ Hakkâri ili istihdam oranı %39,9 işsizlik oranı %11,7'dir.

2010 yılında Hakkari ilinde 3 bin 467 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla bu sayı yaklaşık olarak altı kat artarak 18 bin 755'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin ve kadınların sayılarında genelde bir artış gözlemlenmiştir. Kadınlarda 2010 yılında 1 bin 252 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık sekiz kat artarak 8 bin 554 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. 2010 yılında 411 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile 2012 yılına kadar katlanarak artmış ve bin 277 kadar ulaşmıştır. Ancak 2012 yılından sonra düşüşe geçmiş ve 2015 yılı haziran ayı sonu itibarı ile 282 sayısına kadar gerilemiştir

Yıllar itibarıyla işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 332 olan işe yerleştirme sayısı üç kattan fazla artarak 2012 yılında bin 215'e çıkmıştır. 2013 yılında ise büyük bir düşüşle 421'e düştüğü görülmektedir. Söz konusu azalış var olan açık işlerle paralellik göstermektedir, yeni işyerlerinin kurulmayışı ve mevcut işyerlerinin büyüme göstermeyişi var olan açık işlerin kısmen giderilmesi ve yeni açık iş oluşmamasından kaynaklı olarak işe yerleştirme sayısının da azalış görülmektedir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 186 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılabacağı tahmin edilmektedir.

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde

¹ TÜİK il düzeyinde temel işgücü göstergelerini 2008 yılından itibaren yayınlamaktadır.

uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Hakkari ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam bin 604 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 213'i işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Hakkari ilinde 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 187 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörden 12 tanesinde işyeri bulunmaktadır. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Bilgi ve iletişim, Gayrimenkul faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe işyeri bulunmamaktadır.

Hakkari ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 2 bin 709 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 88,4'ü erkek, yüzde 11,6'sı kadındır. Türkiye genelinde ise 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Hakkari'de kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür.

Hakkari'de araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir. Hakkari'de en fazla çalışan İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 62,7'si bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 61,5'i bu sektörlerde iken çalışanlarda 1,2 puanlık bir artış söz konusudur. Erkeklerde en fazla çalışan sektörlerin sıralaması aynı iken kadınlarda en fazla Toptan ve Perakende Ticaret daha sonra sırası ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerindedir. Diğer hizmet Faaliyetleri sektöründe Hakkari'de kadınların çalışanlar içerisindeki oranı Türkiye genelindeki oranın üzerindeyken diğer bütün sektörlerde Türkiye genelinin oldukça altındadır.

En az çalışanı olan sektörler ise işyeri sayısı ile bağlantılıdır. İşyeri sayısı en az olan sektörlerde çalışan sayısı da azdır.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir.

Hakkari ilinde 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 14'tür. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Hakkari'deki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir.

Hakkari ilinde 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinin yaklaşık %36'sı 5-9 yıl süredir faaliyet gösteren işyerleridir. Daha sonra ise %27 ile daha 5 yılını doldurmamış yeni işyerleri gelmektedir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 63'ü bu iki gruba aittir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Nitelik Gerektirmeyen Meslekler Elemanlarındadır. Çalışanların yüzde 31,6'sı bu meslek grubundadır. Hem işyeri hem de çalışanların en fazla İnşaat sektöründe olması bu meslek grubunu ön plana çıkarmıştır. Türkiye genelinde bu meslek grubu dördüncü sıradadır.

Hakkari'de erkekler en fazla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda çalışırken, kadınlar ise Büro Hizmetlerinde Çalışanlar meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Hakkari ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Beden İşçisi(Genel) mesleği görülmektedir. İnşaat sektörünün işgücü piyasasındaki ağırlığı burada da kendini göstermiştir.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadın ve erkeklerin aşağı yukarı aynı mesleklerde çalıştığı görülmektedir. Hakkari ilinde dikkat çeken nokta kadınlarda en çok eleman çalıştıran ilk on meslek arasında Aşçılık mesleğinin bulunması ve erkeklerde Aşçılık mesleği ilk on meslek arasına girmeyiştir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Hakkari ilinde yüzde 39,8'dir. Hakkari Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Hakkari'deki 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinden %39,8'ne hizmet sunma imkanı bulmuştur. Türkiye geneli ile kıyaslandığında birbirlerine yakın oranlarda hizmet sunmuştur.

Hakkari ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 37,1 ile en fazla İş Başı Eğitim Programı(İEP) için başvuruda bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 9,7 ile Eleman Talebi, yüzde 0,5 ile kurs hizmetleri takip etmiştir. Kısa çalışma ödeneği, İşveren Danışmanlığı, Mevzuat Danışmanlığı, ve çalışanlara yönelik hizmet talepleri olmamıştır. Türkiye genelindeki sıralama ise eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı olarak sıralanmıştır. Hakkari ilinde işbaşı eğitim programları Türkiye genelinin üzerinde bir orana sahip iken, diğer hizmetler Türkiye genelinin altında kalmıştır.

Hakkari ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 0-4 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 5-9 yaşa sahip işyerleri faydalanmıştır. Diğer yaş gruplarının oranı ise birbirine yakındır. Hakkari'de en fazla işyerinin 5-9 yaş arası faaliyet gösteren işyerlerinde olmasına karşın, sayısal olarak en fazla İŞKUR'dan hizmet alan işyeri 0-4 yaş arası faaliyet gösteren işyerleri olmuştur.

Hakkari ilindeki işyerlerinin yüzde 2,7'si açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Hakkari'de açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden çok düşüktür. Ancak 2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında Hakkari ilinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 2 olarak gerçekleşmiştir. Hakkari ilinde açık iş verme oranı düşük olmasına rağmen geçen yıla göre açık iş verme oranı artış göstermiştir.

Çalışma kapsamında değerlendirmeye alınan 17 sektörden Hakkari ilinde açık iş talebi veren sadece dört sektör bulunmaktadır bu sektörler şu şekilde sıralanır; İnşaat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, İmalat ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleridir. Diğer 13 sektörde Hakkari ilinde açık iş isteği bulunmamaktadır.

Hakkari'de toplam açık işlerin hiçbirinde kadınlar talep edilmemiştir. Türkiye genelinde ise kadınlar için açık iş talebi oranı yüzde 17,8'ile Hakkari iline göre çok yüksek bir orandır. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 91,1 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin çok üstündedir. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 8,9 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Hakkari ilindeki açık işlerin büyük çoğunluğu için erkekler talep edilirken, Türkiye genelinde oransal olarak talep bu büyüklükte olmamıştır. Hakkari'de de, Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir. Ancak bu farklılaşma Türkiye genelinde daha keskindir.

Hakkari ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 2,7 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Hakkari'de sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 16,7 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Hakkari'de ikinci sırada yüzde 7,1 ile İmalat sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 3,8 ile İnşaat sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de

sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Hakkari ilinde sektörel bazda; Madencilik ve taş ocaklığı, Ulaştırma ve depolama, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Eğitim ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor sektörlerinde açık iş talebi bulunmamaktadır.

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubundadır. Hakkari ilinde İnşaat sektöründeki kamu yatırımları açık iş taleplerini artırmıştır. İkinci sırada sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları yer almaktadır. Hakkari ilinde son dönemlerde yeni açılan işyeri çok nadir bulunmaktadır. Dolayısıyla söz konusu piyasada açık iş talepleri de oluşmamıştır. Açık iş talebi olmayan meslek grupları ise yöneticiler ve nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarıdır. Yönetici pozisyonu genellikle sermayedar olan işletme yöneticisiyle aynı kişi olduğundan bu meslek grubunda açık iş talebi olmamıştır.

Hakkari ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç meslek değişmiştir. Bunlar sırasıyla, Beden İşçisi (Genel), Hat Çekici (Elektrik Cer Hatları) ve Depo Sorumlusu meslekleridir. Geçen sene ikinci sırada yer alan Fizyoterapist bu sene yedinci sıraya yerleşmiştir. Geçen sene açık iş ihtiyacı olan mesleklerden sadece fizyoterapist mesleğinde açık iş bulunmaktadır oda yüzde 4,5 ile son sırada yer almaktadır.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Hakkari'den farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Türkiye'de açık iş sıralamasında Hakkari'den farklı olarak ilk yirmi meslek içerisinde on dokuz farklı meslek (Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Pazarlamacı , Ön Muhasebeci, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Kasiyer, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Servis Komisi, Paketleme İşçisi (El İle), Muhasebeci , Ortacı/Ayakçı (Tekstil), İnşaat Mühendisi, CNC Torna Tezgâhı Operatörü), Elektrikçi (Genel) yer almıştır.

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Türkiye genelinde ve Hakkari'de farklılıklar söz konusudur. Türkiye genelinde Açık İşlerin doldurulması için araştırma kapsamında yer verdiğimiz bütün arama kanalları kullanılırken Hakkari ilinde ise Açık İşlerin doldurulması için sade iki Arama kanalı kullanılmaktadır bu arama kanalları; yüzde 100 oranla Akraba-Eş Dost ve yüzde 72,8 ile İŞKUR arama kanallarıdır. Hakkari'de "Akraba-Eş Dost" arama kanalının yoğun olarak kullanılmasının önemli bir sebebi ilde geleneksel akraba ilişkilerinin önemini korumasıdır. Hakkari'de 2014 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR aracılığı ile açık işlerin aranma oranı yüzde 39,4 iken bu sene 33 puandan fazla artarak yüzde 72,8'e çıkmıştır. Bu da İŞKUR'un kendini günden güne geliştirerek işveren için önemli bir pozisyona ilerlediğinin göstergesidir.

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Hakkari'de açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olmuştur. Hakkari'de açık işlerin yüzde 72,6'sı için herhangi bir eğitim durumu istenmemesi dikkat çekicidir.

Hakkari ilindeki işyerlerinin yüzde 9,8'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Hakkari ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta sıkıntı çekmemektedir.

İşyerlerinin yüzde 9,8'nin aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmesi Hakkari ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında dengenin olduğunu göstermektedir. İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmemektedirler.

Hakkari ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründedir. Bu sektörü sırası ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve Diğer hizmet faaliyetleri sektörleri izlemektedir. Bu sektörler ilde işyeri sayısı en az olan sektörlerdir. Daha iyi bir analiz için sektördeki toplam işyerlerinin ne kadarının eleman temininde güçlük çektiğine bakmak gerekir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin yüzde 100 eleman temininde güçlük çekmektedir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektörünü yüzde 33,33 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Hakkari ilinde hizmet veren sektörlerden Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü dışında hiçbir sektör yüzde 50'nin üstünde eleman temininde güçlük çekmemektedir.

Hakkari'de geçen yıla göre eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı azalma olmuş ve Türkiye geneli oranının oldukça aşağısına düşmüştür.

Hakkari'de 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 61 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Hakkari'de sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda çalışanların yüzde 8,4'ünün temininde güçlük çekilmektedir. 2014 İPA çalışmasında da söz konusu meslek grubunda çalışanların yüzde 11,3 oranında temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2015 İPA'da sırayı yüzde 6,8 ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu ve yüzde 3,7 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grupları almaktadır. Burada dikkat çekici olan durum yüzde 2,3 ile dördüncü sırada olan Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubunun 2014 yılı İPA çalışmasında yüzde5,3 ile ikinci sırada yer almasıdır. Bu durum söz konusu grup çalışanlarının temini konusunda sıkıntı yaşanmadığı ya da işverenlerin teminde güçlük çektikleri işgücünü meslek genellemesi yapamadan doğru ifade ettiği anlamlarına gelmektedir.

Ön Muhasebeci mesleği yüzde 11,8'lik payla ilk sırada yer almaktadır. Ön muhasebeci mesleğinden açık iş bulunmamaktadır. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek içinde sadece üç meslekte açık iş bulunmaktadır. Bu meslekler Hat Çekici (Elektrik Cer Hatları), Satış Temsilcisi / Plasiyer ve Fizyoterapist meslekleridir. Bu meslekler Hakkari işgücü piyasasında eleman ihtiyacı olan ve eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdir. Özellikle bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalıdır.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektörlerinde "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" nedeni ilk sırada yer almaktadır. Her iki sektörde de sırayı "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması" nedenleri takip etmektedir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe ise işgücü temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk sırada "Bu meslekte işe başvuru yapılmaması" yer almaktadır. Daha sonra sırasıyla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenleri gelmektedir.

Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; “Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması” ve “önerilen ücretin az bulunması” nedenlerinin, özellikle toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet gösteren işverenler açısından işgücü temininde bir engel olarak görülmediği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunlarla beraber “Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi” ve “Vardiyalı Çalışma Olması” nedeni Hakkari ilinde faaliyet gösteren işyerlerinin hiçbirinde işgücü temininde güçlük çekilen neden olarak işaretlenmemiştir.

Temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Ön Muhasebeci, satış temsilcisi / plasiyer, diğer makine teknisyenleri, bilgisayarlı muhasebe elemanı, şoför-yük taşıma ve aşçı mesleklerinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması arz kaynaklı sorunlara bağlanmıştır. Yani bu mesleklerde temininde güçlük çekilme nedeninin yüksek oranlarda bu mesleklerde yeterlilikleri olan tecrübeli eleman bulunamamasından kaynaklanmıştır. İşgücü piyasasına bu mesleklerde eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde olan işgücünün yeterliliklerinin geliştirilmesi karşılanamama sorununu hafifletebilecektir. Bununla beraber Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim ve Topoğraf mesleklerinde İşe Başvuru Yapılmaması olarak yansımıştır.

İnşaat Mühendisliği mesleğinde temininde güçlük çekilme nedeni ise Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Önerilen Ücretin Az Bulunması nedenlerinden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Bu durumda bu meslekte temininde güçlük çekilme nedeni hem arz hem talep kısmından yararlandığı ortaya çıkmaktadır.

Arz kaynaklı sorunlara bağlı olarak temininde güçlük çekilen meslekler Tecrübe kazandırma amaçlı işbaşı eğitim programları düzenlenerek bu güçlük çekilme sorununu kısmen çözebilecektir.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Hakkari’de istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Hakkari, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada kısmi olarak zorlandıkları bir il olarak dikkat çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya hemen başlanmalıdır.

Hakkari’de elektrik, Finans ve sigorta faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, Eğitim ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri olmak üzere beş sektör geneldeki artış beklentisine rağmen herhangi bir değişiklik beklememektedir.

Bunun yanı sıra İnşaat sektörü yüzde 8,4 oranında 57 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Yüzde 5,4’lük bir oranla bu sektörü İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir ki burada da 6 kişilik bir istihdam artışı beklentisi söz konusudur. Çalışmanın uygulandığı dönemde mevsimsel şartların normale göre daha soğuk olmasına rağmen İnşaat sektörü en çok artış bekleyen sektör olarak görülmektedir. Bu nedenle geleceğe dair daha pozitif bir bakış açısı oluşmuştur. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü yüzde 1,9 oranında istihdam artışı bekleyerek ilin bu sektörde de hacmini daha da genişletecek olduğunu göstermektedir.

Hakkari’de meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 35 kişilik istihdam artışı beklentisiyle Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları takip etmektedir.

En düşük artışın beklendiği Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubunda ise 2 kişilik artış yüzde 0,5'lik bir dilime tekabül etmektedir. Ayrıca yöneticiler meslek grubunda hiçbir değişikliğin beklenmemesi ve nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek gruplarında hakkari ilinde faaliyet göstermemesi ise dikkat çekicidir.

En fazla istihdam artışı beklenen mesleklerin içerisinde İnşaat sektörüne ait mesleklerin ağırlığı dikkat çekicidir. İstihdam azalışı beklenen mesleklerin daha fazla eğitim gerektiren meslekler olması yine dikkat çekicidir.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır. Toplam 19 farklı meslekte 81 kişilik istihdam artışı beklenirken, 6 farklı meslekte de 10 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

GİRİŞ

Hakkari ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Hakkari ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Hakkari işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla bulunduğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin olduğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TRB2** olarak sınıflandırılan iller Hakkari, Van, Bitlis ve Muş'tur.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Hakkari ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Hakkari iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Hakkari ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

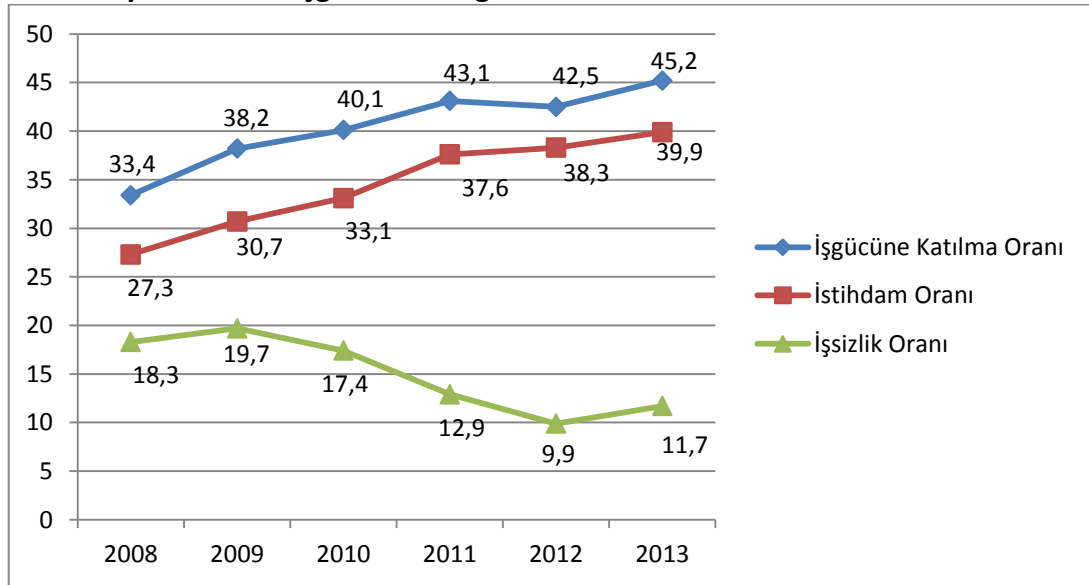
Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri²

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	33,4	27,3	18,3
2009	38,2	30,7	19,7
2010	40,1	33,1	17,4
2011	43,1	37,6	12,9
2012	42,5	38,3	9,9
2013	45,2	39,9	11,7

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış göstermiştir. İşgücüne katılım oranı ise ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun

² TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

Çalışabilir yaşı aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun sürekli arttığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise yine 2008 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış göstermiştir. Bu eğri yorumlanacak olursa iki farklı analiz söz konusu olmaktadır. Birinci durumda çalışabilir yaştaki kişi sayısının azalması ancak bu durum Hakkari ili için geçerli değil çünkü Hakkari ilinde İşgücüne katılım oranı sürekli artış göstermektedir, ikinci durumda ise istihdam alanlarının önceki yıllara göre ilerleme kat etmesi, çalışabilir çağı gelen insanların işgücüne katılım göstermesi söz konusu olmuştur.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı bazı yıllarda, bir önceki yıla göre artış gösterse de genel eğilim işsizlik oranının azalışı yönündedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Hakkari ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun arttığı buna bağılı olarak ta istihdam alanlarının arttığı söylenebilir. 2008-2013 yılları arası özellikle 2009 yılında küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle Hakkari ile işgücü piyasası için çok olumlu bir seyir olmamıştır. Hakkari ilinde istihdam, işgücüne katılım ve işsizlik oranlarında iyileşmeler olmuş olsa bile istihdam ve işgücüne katılma oranları Türkiye ortalamasının altında işsizlik oranı ise Türkiye ortalamasının üstündedir. Bunlar da Hakkari ili işgücü piyasası için olumsuz göstergelerdir.

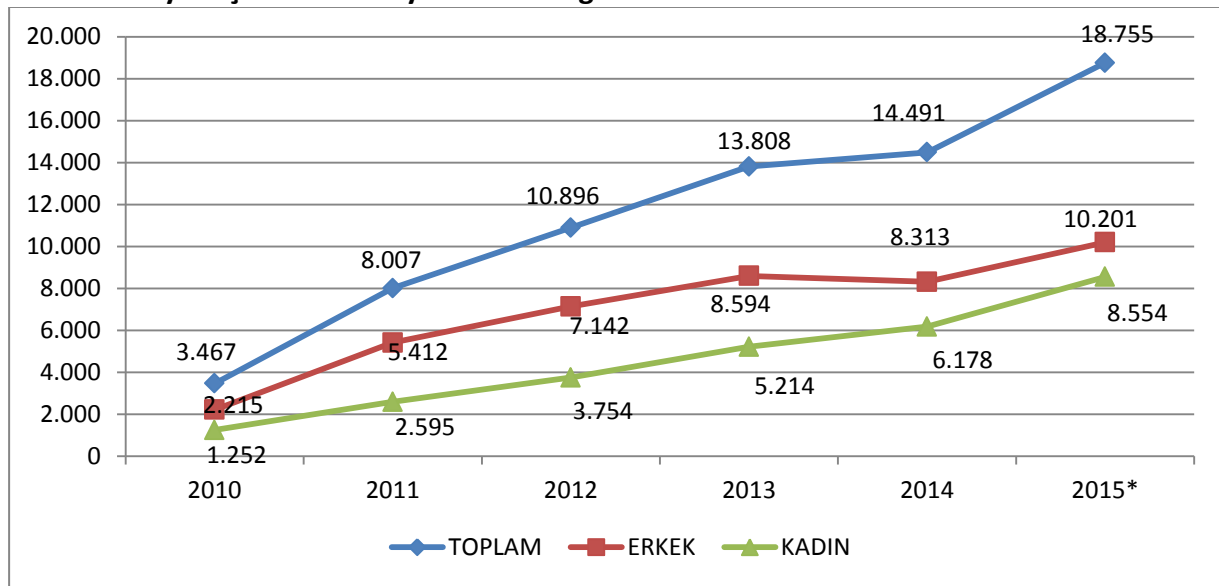
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdır.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Hakkari ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Hakkari ilinde 3 bin 467 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla bu sayı yaklaşık olarak altı kat artarak 18 bin 755'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin ve kadınların sayılarında genelde bir artış gözlemlenmiştir. Kadınlarda 2010 yılında 1 bin 252 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık sekiz kat artarak 8 bin 554 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	14159
Büro memuru (genel)	881
Beden işçisi (temizlik)	778
Bilgisayar işletmeni	129
Hizmetçi-ev işleri	125
Beden işçisi (inşaat)	107
Bilgisayar operatörü	104
Kalorifer ateşçisi (katı ve sıvı yakıt)	93
Temizlik görevlisi	76
Aşçı	59
Diğer meslekler	2244
Toplam	18755

Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

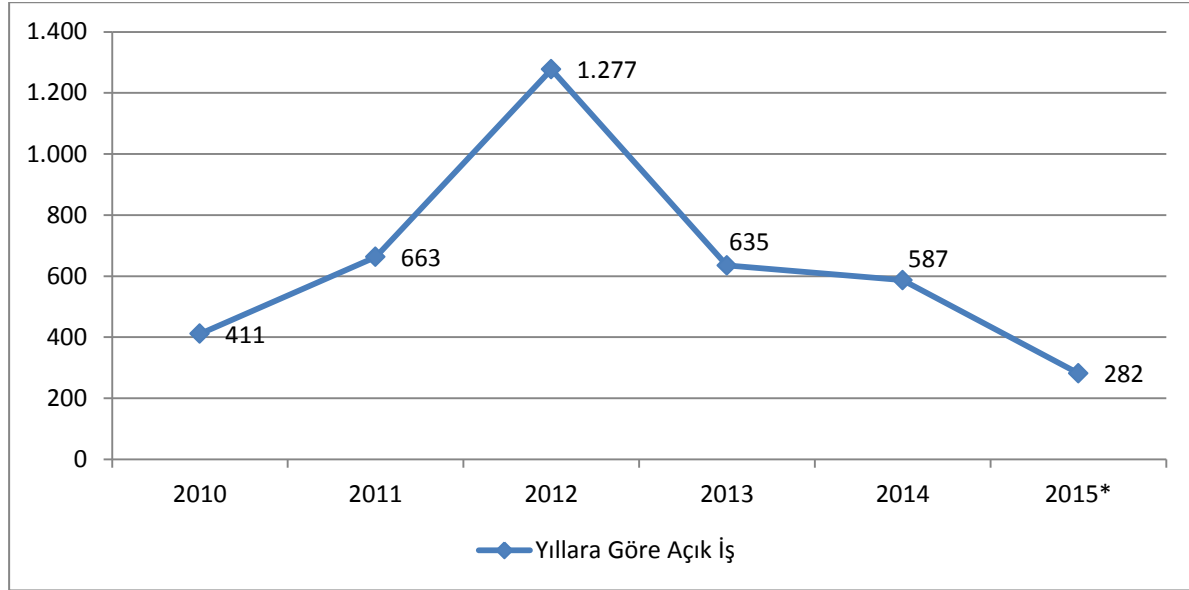
İŞKUR’a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibarı ile 18 bin 755’tir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk meslek nitelik gerektirmeyen meslek iken devamında büro memuru, beden işçisi(temizlik), bilgisayar işletmeni, Hizmetçi-Ev İşleri, Beden İşçisi(inşaat), Bilgisayar Operatörü, Kalorifer Ateşçisi(katı ve sıvı yakıt), Temizlik Görevlisi ve Aşçı mesleklerinin sıralandığı görülmektedir. Tabloda yer alan nitelik gerektirmeyen meslekler bütün mesleklerin 5’te 4’nü kapsamaktadır.

Herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği “Toplum Yararına Programlar” (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerinde yaşanan genel artış bu noktada ortaya çıkmaktadır.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR’dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3’te görüleceği üzere 2010 yılında 411 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibarı ile 2012 yılına kadar katlanarak artmış ve bin 277 kadar ulaşmıştır. Ancak 2012 yılından sonra düşüşe geçmiş ve 2015 yılı haziran ayı sonu itibarı ile 282 sayısına kadar gerilemiştir. İŞKUR’un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR’a iletmeye başlamasıyla 2012 yılına kadar açık iş sayısı artmıştır. Fakat ilde yeni iş yerlerinin açılmaması, mevcut iş yerlerinin de büyüme göstermeyişi ve mevcut açık işlerinin zamanla gidermesi ile açık iş sayısı gerilemiştir.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-HAZİRAN dönemini içermektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci sırayı kayıtlı işsizler de olduğu gibi Beden İşçisi (Genel) almış, bu mesleği sırasıyla Garson(servis elemanı), Beden İşçisi(İnşaat), Madenci(Genel), Aşçı, Yöresel Kilim Dokuyucusu, Perakende Satış Elemanı(Gıda), Sekreter ve Büro Memuru izlemiştir. Hakkari ilinde Beden İşçisi(genel), Beden İşçisi(inşaat) ve Aşçı mesleğindeki açık işlerin ildeki açık işlerin büyük bir kısmını oluşturmasının nedeni İnşaat Sektörünün yoğun olmasından kaynaklı olarak talep edilen mesleklerin buna göre şekillendiği söylemek mümkündür.

Tablo 2: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

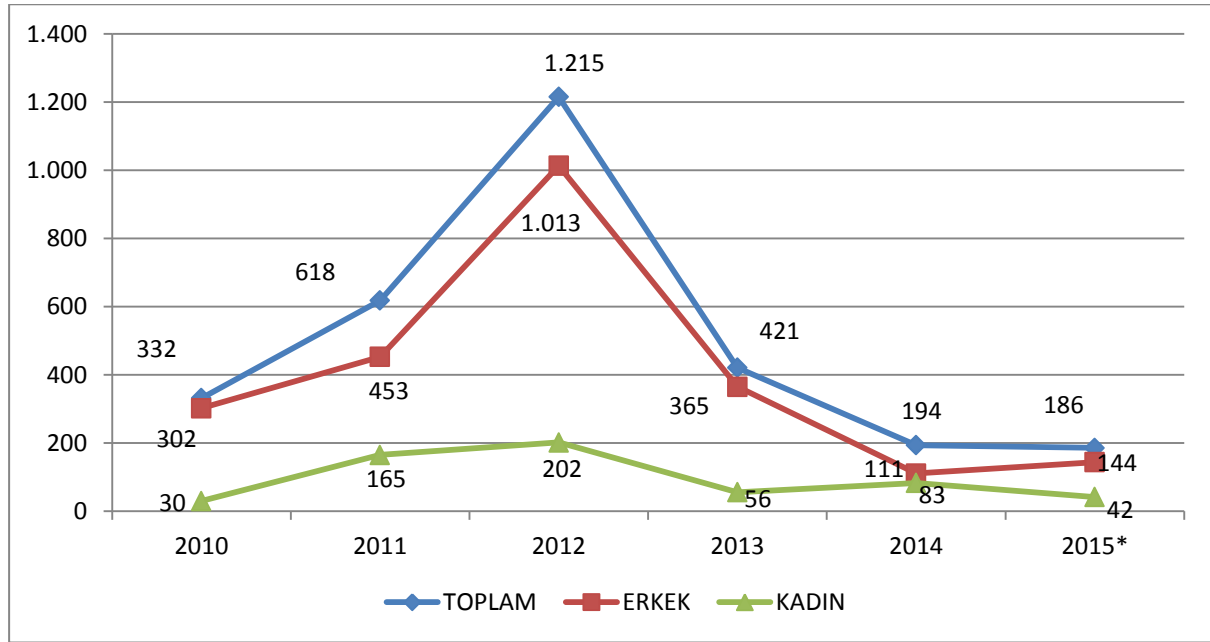
2015*	
Meslek	Açık İş
Beden işçisi (genel)	136
Garson (servis elemanı)	27
Beden işçisi (inşaat)	18
Madenci (genel)	18
Aşçı	13
Yöresel kilim dokuyucusu	13
Perakende satış elemanı (gıda)	12
Sekreter	11
Satış temsilcisi / plasiyer	8
Büro memuru (genel)	3
Diğer meslekler	23
Toplam	282

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran dönemi

İŞE YERLEŞTİRMELER

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 332 olan işe yerleştirme sayısı üç kattan fazla artarak 2012 yılında bin 215'e çıkmıştır. 2013 yılında ise büyük bir düşüşle 421'e düştüğü görülmektedir. Söz konusu azalış var olan açık işlerle paralellik göstermektedir, yeni işyerlerinin kurulmayışı ve mevcut işyerlerinin büyüme göstermeyişi var olan açık işlerin kısmen giderilmesi ve yeni açık iş oluşmamasından kaynaklı olarak işe yerleştirme sayısının da azalış görülmektedir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 186 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılabacağı tahmin edilmektedir.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Temizlik) ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Yöresel Kilim Dokuyucusu, Aşçı, Aşçı Yardımcısı, Beden İşçisi(İnşaat), Elektrikçi(Genel), Şoför-Yük Taşıma, Danışma Memuru ve Ön Muhasebeci meslekleri takip etmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

Tablo 3: İŖe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	İŖe Yerleştirme
Beden işçisi (temizlik)	89
Beden işçisi (genel)	48
Yöresel kilim dokuyucusu	13
Aşçı	3
Aşçı yardımcısı	3
Beden işçisi (inşaat)	3
Elektrikçi (genel)	3
şoför-yük taşıma	3
Danışma memuru	2
n muhasebeci	2
Diğer meslekler	169
Toplam	186

Kaynak: İşKUR * HAZİRAN ayı sonu itibariyle

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 198 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 801 kişi katılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda bin 998 kişi programdan yararlanmıştır.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 170 İEP düzenlenmiş olup 289 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 28 adet kurs düzenlenmiş olup 512 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

İşKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

Tablo 4: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

YILLAR	AKTİF İŞGÜCÜ PROGRAMLARI								TOPLUM YARARINA PROGRAMLAR	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Kursiyer Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Kursiyer Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Program Sayısı	TYP Kursiyer Sayısı
2015*	28	512	170	289			198	801	64	1.998
2014	14	291	191	265	5	125	210	681	60	3.067
2013	15	459	125	211	4	100	144	770	37	1.992
2012	18	350	8	21	6	206	32	577	27	1.475
2011	34	813			10	250	44	1.063	7	225
2010	35	742					35	742	11	326

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Hakkari ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam bin 604 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 213'i işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 5: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği	İşsizlik Ödeneği
	Başvuru Sayısı	Hak Eden Sayısı
2015*	604	213
2014	900	318
2013	689	286
2012	505	217
2011	234	125
2010	154	103

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişikliklerle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

Meslekler	İşsizlik Ödeneğini Hak Edenler
Beden işçisi (genel)	82
Büro memuru (genel)	17
Ağır kamyon şoförü	3
Güvenlik görevlisi (silahlı)	2
Beden işçisi (temizlik)	2
İnşaat mühendisi	2
Elektrikçi (genel)	2
Bilgisayar operatörü	2
Şoför-yük taşıma	2
Şoför (yolcu taşıma)	2
Diğer meslekler	97
Toplam	213

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen meslek olduğu tespit edilmiştir. İkinci sırada Büro Memuru(genel) göze çarpmaktadır. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanamayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu” 3 kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılama Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibarıyla artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kısıtları dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

³ Soru Formu Ek 1’de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Hakkari ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapip yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Hakkari ilinde 187 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 2 bin 709 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Hakkari ilinde 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 187 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörden 12 tanesinde işyeri bulunmaktadır. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Bilgi ve iletişim, Gayrimenkul faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe işyeri bulunmamaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+
İnşaat	54
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	53
İmalat	14
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	12
Eğitim	12
Ulaştırma ve depolama	10
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	7
Madencilik ve taş ocaklığı	6
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	6
Diğer hizmet faaliyetleri	4
Finans ve sigorta faaliyetleri	1
Genel Toplam	187

Kaynak: İPA 2015

Hakkari ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin İnşaat sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 3 işyerinden biri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının

ve motosikletlerin onarımı (yüzde 28,3) ile İmalat (yüzde 9,6) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 67,7'sini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 70'ler civarındadır. Ancak Türkiye genelinde en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Hakkari ilinin Türkiye geneli ile farklılaştığı görülmektedir. İşyeri sayıları bakımından illerin yarısından fazlasında İmalat sektörü ilk sırada iken Hakkari'de üçüncü sıradadır.

Hakkari ilinde en az işyeri Finans ve sigorta faaliyetleri ile Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerindedir. Yukarıda belirtildiği üzere Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Bilgi ve iletişim, Gayrimenkul faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe ise işyeri bulunmamaktadır. Türkiye genelinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründedir.

İmalat sektöründeki farklılık dışında Türkiye genelindeki işyerlerinin dağılımı ile Hakkari ilinin sektörel dağılımı benzer durumdadır.

Hakkari ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 2 bin 709 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 88,4'ü erkek, yüzde 11,6'sı kadındır. Türkiye genelinde ise 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Hakkari'de kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür.

Hakkari ilinde en fazla çalışanın bulunduğu İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde çalışanlar içerisinde kadın oranı Türkiye genelinde bu sektörlerde çalışan kadın oranlarının gerisindedir. Kadınların Hakkari'de çalışanlar içerisindeki oranının düşük olmasının bir diğer nedeni de Türkiye genelinde Eğitim ve Sağlık sektörlerinde kadınlar erkeklerden daha fazla sayıda çalışmaktadır. Bu iki sektörde çalışanların toplam çalışanlar içerisindeki oranı yüzde 10'un üzerindedir. Hakkari'de ise bu iki sektörün toplam çalışanlar içerisindeki payı yüzde 2'nin biraz üzerindedir.

Türkiye genelinde Eğitim ile Sağlık sektörlerinde çalışan kadın sayısı çalışan erkek sayısından daha fazla iken Hakkari'de çalışan kadın sayısı erkek sayısından daha fazla olan sektör bulunmamaktadır.

Hakkari'de araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir.

Tablo 9: Hakkari’de Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Erkek	Kadın	Toplam
İnşaat	654	21	676
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	542	112	655
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	315	53	368
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	163	11	174
Ulaştırma ve depolama	166	7	172
İmalat	136	22	158
Eğitim	126	28	154
Madencilik ve taş ocaklığı	134	5	139
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	75	36	111
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	53	13	66
Diğer hizmet faaliyetleri	14	7	21
Finans ve sigorta faaliyetleri	16	0	16
Genel Toplam	2394	315	2709

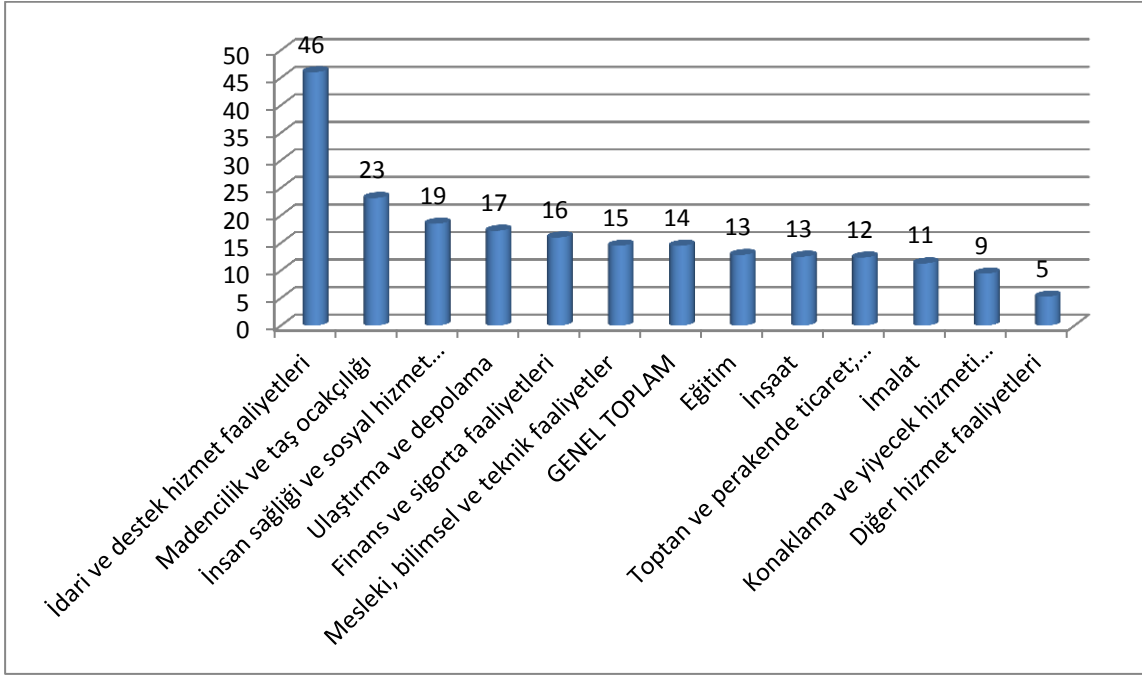
Kaynak: İPA 2015

Hakkari’de en fazla çalışan İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 62’7si bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 61,5’i bu sektörlerde iken çalışanlarda 1,2 puanlık bir artış söz konusudur. Erkeklerde en fazla çalışılan sektörlerin sıralaması aynı iken kadınlarda en fazla Toptan ve Perakende Ticaret daha sonra sırası ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerindedir. Diğer hizmet Faaliyetleri sektöründe Hakkari’de kadınların çalışanlar içerisindeki oranı Türkiye genelindeki oranın üzerindeyken diğer bütün sektörlerde Türkiye genelinin oldukça altındadır.

En az çalışanı olan sektörler ise işyeri sayısı ile bağlantılıdır. İşyeri sayısı en az olan sektörlerde çalışan sayısı da azdır.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5’te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

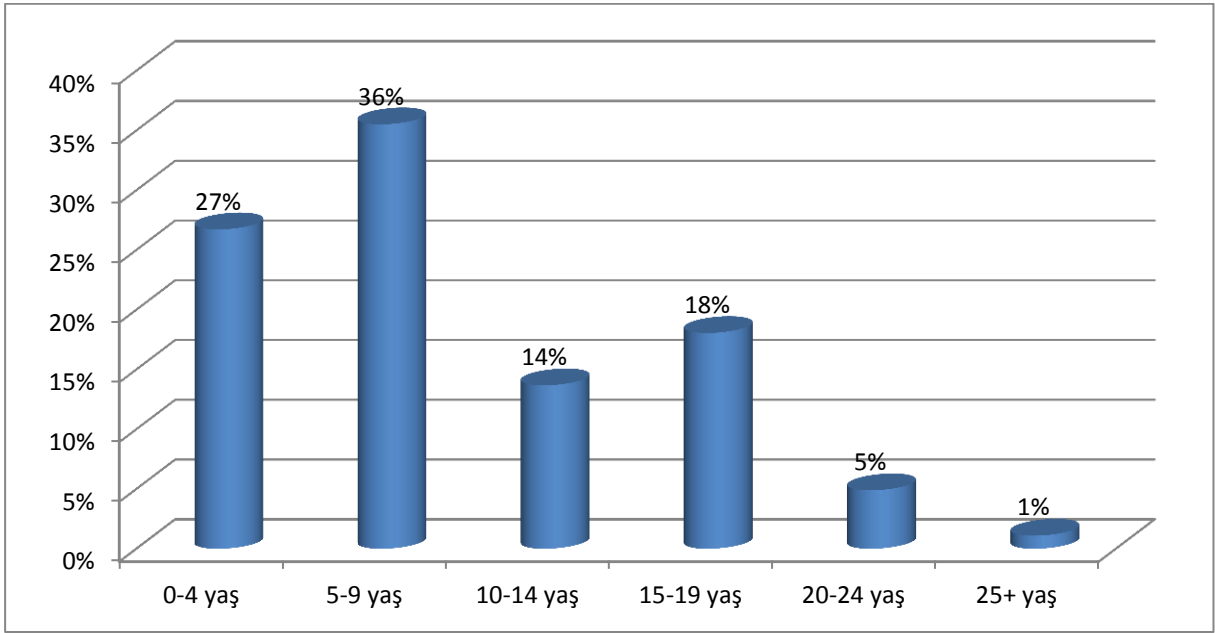
Kaynak: İPA 2015

Hakkari ilinde 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 14'tür. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Hakkari'deki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Hakkari'de ise bu üç sektör ortalamanın altındadır. Özellikle İmalat sektöründe Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 50 kişi iken Hakkari'de bu sayı 11'dir. Hakkari'de ortalama çalışan sayısı en yüksek sektörler İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Madencilik ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir. Hakkari'de ilk sırada yer alan İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı ikinci olan sektördür.

Hakkari ilinde 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinin yaklaşık %36'sı 5-9 yıl süredir faaliyet gösteren işyerleridir. Daha sonra ise %27 ile daha 5 yılını doldurmamış yeni işyerleri gelmektedir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 63'ü bu iki gruba aittir.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür. Türkiye geneli işyerlerinin yaş grupları ile Hakkari ilindeki işyerlerinin yaş grupları farklılaşmaktadır. Hakkari'deki işyerleri kurumsal olmayan ve kısa süredir faaliyet gösteren işyerleridir. Hakkari ilinde 25 yıldan daha uzun süre hizmet veren işyeri yok denecek kadar azdır.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Nitelik Gerektirmeyen Meslekler Elemanlarındadır. Çalışanların yüzde 31,6'sı bu meslek grubundadır. Hem işyeri hem de çalışanların en fazla İnşaat sektöründe olması bu meslek grubunu ön plana çıkarmıştır. Türkiye genelinde bu meslek grubu dördüncü sıradadır.

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

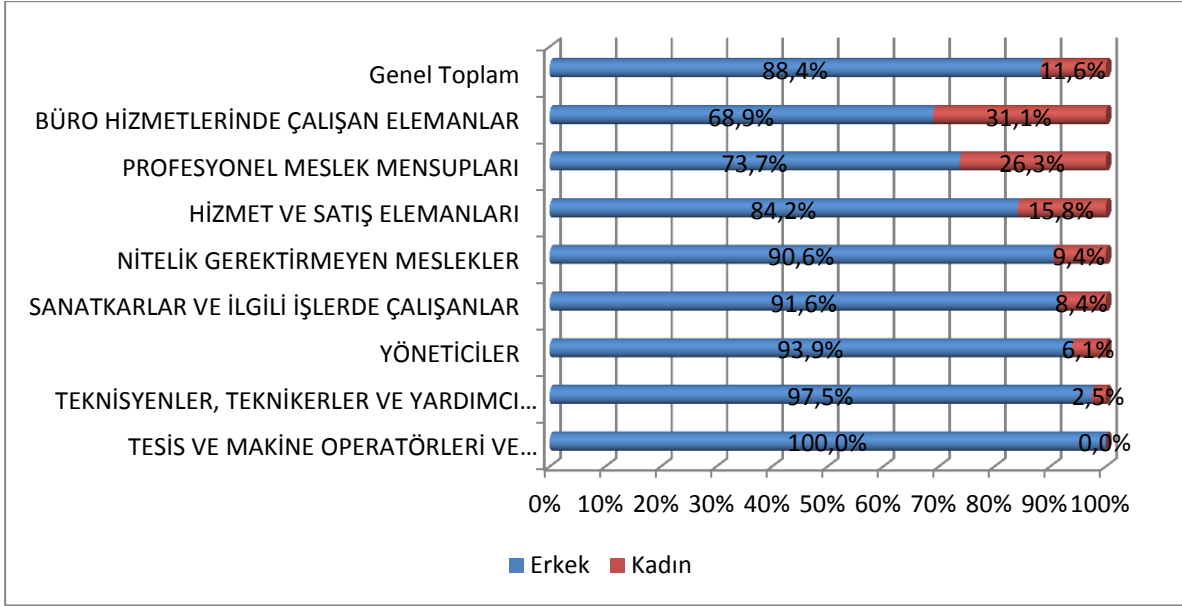
Meslek Grubu	10+		
	Erkek	Kadın	Toplam
Nitelik gerektirmeyen meslekler	776	80	857
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	405	0	405
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	361	9	370
Hizmet ve satış elemanları	295	55	350
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	211	95	306
Profesyonel meslek mensupları	175	62	237
Yöneticiler	94	6	100
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	78	7	85
Genel toplam	2394	315	2709

Kaynak: İPA 2015

Hakkari ilinde çalışanların yüzde 31,6'sı Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Hakkari ilinde mesleki nitelik ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışma oranı Türkiye genelinden oldukça yüksektir. Hakkari'de erkeklerin yüzde 32,4'ü, kadınların ise 25,3'ü nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Hakkari ilinde Kadınlarda niteliksiz işlerde çalışma oranı erkeklere göre daha düşüktür. Diğer yandan genellikle lisans mezunlarının çalıştıkları Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu incelediğinde Hakkari'de kadınların yüzde 19,6'sının, erkeklerin ise yüzde 7,3'ünün bu meslek grubunda çalıştığını görülmektedir. Fotoğrafa bu açıdan bakıldığında da kadınların yüksek eğitim gerektiren meslek grubunda daha yoğun çalıştığı tespit edilmiştir.

Hakkari'de erkekler en fazla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda çalışırken, kadınlar ise Büro Hizmetlerinde Çalışanlar meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

Kaynak: İPA 2015

Hakkari ilinde ve Türkiye genelinde kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır. Hakkari ilinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları Çalışan kadın oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Hakkari’de kadınlar özellikle İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe Büro işlerinde çalışmaktadır. Kadınların Profesyonel Meslek Mensuplarında çalışma oranının il genelinde çalışma oranından yüksek olması dikkat çekici bir noktadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	Kadın	Toplam
Beden işçisi (genel)	Veri giriş kontrol işletmeni	Beden işçisi (genel)
Beden işçisi (temizlik)	Beden işçisi (temizlik)	Beden işçisi (temizlik)
Diğer elektrik teknisyenleri	Beden işçisi (genel)	Veri giriş kontrol işletmeni
Veri giriş kontrol işletmeni	Satış danışmanı	Diğer elektrik teknisyenleri
İnşaat kalfası (genel)	Büro memuru (genel)	Büro memuru (genel)
Servis şoförü (okul)	Zihinsel engelliler öğretmeni-özel eğitim	İnşaat kalfası (genel)
Büro memuru (genel)	Diğer öğretmenler	Servis şoförü (okul)
Şoför (yolcu taşıma)	Çocuk gelişim elemanı	Şoför (yolcu taşıma)
Şoför-yük taşıma	Sekreter	Diğer hizmet müdürleri
Beden işçisi (inşaat)	Aşçı	Şoför-yük taşıma

Kaynak: İPA 2015

Hakkari ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Beden İşçisi(Genel) mesleği görülmektedir. İnşaat sektörünün işgücü piyasasındaki ağırlığı burada da kendini göstermiştir.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadın ve erkeklerin aşağı yukarı aynı mesleklerde çalıştığı görülmektedir. Hakkari ilinde dikkat çeken nokta kadınlarda en çok eleman çalıştıran ilk on meslek arasında Aşçılık mesleğinin bulunması ve erkeklerde Aşçılık mesleği ilk on meslek arasına girmeyiştir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Hakkari ilinde yüzde 39,8'dir. Hakkari Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Hakkari'de ki 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinden %39,8'ne hizmet sunma imkanı bulmuştur. Türkiye geneli ile kıyaslandığında birbirlerine yakın oranlarda hizmet sunmuştur.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
Madencilik ve taş ocakçılığı	33,3%	2,7%
İmalat	35,7%	6,7%
İnşaat	30,2%	21,9%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	35,3%	25,1%
Ulaştırma ve depolama	44,4%	6,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	28,6%	2,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	1,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	58,3%	9,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	62,5%	6,7%
Eğitim	41,7%	6,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	100,0%	8,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	50,0%	2,7%
Genel Toplam	39,8%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak en fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve İnşaat sektörleridir. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerindeki işyerlerinden hiçbiri İŞKUR hizmetlerinden yararlanmamıştır. Finans ve sigorta faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hakkari ilinde hizmet veren sektörler birbirlerine yakın oranlarda İŞKUR'dan yararlanmıştır. İmalat, İnşaat, Madencilik ve taş ocakçılığı, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri , sektörü il ortalamasının altında olup daha fazla etkinliğin sağlanması gereken sektörler olarak dikkat çekmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı Hakkari ilindeki işyerleri için Türkiye geneli ile yakın değerde olsa da sektörel olarak hizmet planlaması ile oranı düşük olan sektörlerdeki oranlar daha da arttırılmalıdır.

Hakkari ilinde işyerlerinin yüzde 1,7'si part-time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Hakkari'de part-time çalışanı olan işyeri oranı oldukça düşüktür.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	Oran	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2,0%	1	9	10
Ulaştırma ve depolama	11,1%	0	11	11
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	16,7%	4	17	21
Genel Toplam	1,7%	5	37	43

Kaynak: İPA 2015

Hakkari’de araştırma kapsamına giren 12 sektörde işyeri bulunurken part-time çalışanı olan 3 sektör bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part-time çalışma yapıldığı görülmektedir. İl de part-time çalışanı olan işyeri sayısı üç sektörde de eşit durumdadır.

Hakkari ilinde çalışanların yüzde 1,5’i part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 20,8’dir. Türkiye genelinde Hakkari geneline göre part-time çalışma çok daha yaygındır.

Hakkari’de part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 11,6’sı kadındır. Part-time çalışma yapılan yerlerde kadın istihdamının part-time çalışanı olmayan işyerleri ile aynı oranda olduğu görülmektedir. Hakkari’de part-time çalışmanın kadın istihdamı üzerinde olumlu yada olumsuz herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Türkiye genelinde ise part-time çalışmanın kadın istihdamı üzerinde olumlu etkisi söz konusudur, Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39’u kadındır.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14’te gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part-time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır. Sonuçta araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	Erkek	Toplam
Eczacı kalfası	Şoför (yolcu taşıma)	Şoför (yolcu taşıma)
Okul öncesi öğretmeni	Eczacı kalfası	Eczacı kalfası
Fizyoterapist	Zihinsel engelliler öğretmeni-özel eğitim	Zihinsel engelliler öğretmeni-özel eğitim
Aşçı	Diğer hizmet müdürleri	Büro memuru (genel)
İşitme engelliler sınıf öğretmeni	Büro memuru (genel)	Diğer hizmet müdürleri
	Güvenlik görevlisi	Fizyoterapist
	Beden işçisi (genel)	İşitme engelliler sınıf öğretmeni
	Psikolog	Aşçı
		Güvenlik görevlisi
		Beden işçisi (genel)

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Şoför (Yolcu Taşıma), Eczacı Kalfası ve Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim olmuştur.

Hakkari ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 3,9'u vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Hakkari ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının çok altındadır.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

Sektör	İşyeri	Çalışan Sayısı		
	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
Madencilik ve taş ocaklığı	16,7%	0	25	25
İnşaat	5,7%	1	186	187
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	3,9%	1	20	21
Ulaştırma ve depolama	11,1%	0	11	11
Genel Toplam	3,9%	2	242	244

Kaynak: İPA 2015

Hakkari ilinde vardiyalı çalışma yapan dört sektörler bulunmaktadır. Bu sektörler sırasıyla; Madencilik ve taş ocaklığı, Ulaştırma ve depolama, İnşaat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleridir. Türkiye genelinde ise çalışma kapsamında değerlendirdiğimiz 17 sektörün tamamında vardiyalı çalışma mevcuttur.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanlara cinsiyet yönüyle baktığımızda, Hakkari ilinde vardiyalı çalışanların %99 erkek sadece %1 kadınlardan oluşmaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16’da gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Makine mühendisi	Diğer elektrik teknisyenleri	Diğer elektrik teknisyenleri
Beden işçisi (temizlik)	Madenci (genel)	Madenci (genel)
	Şoför (yolcu taşıma)	Şoför (yolcu taşıma)
	Ağır kamyon şoförü	Ağır kamyon şoförü
	Beden işçisi (genel)	Beden işçisi (genel)
	Elektrik teknisyeni-yüksek voltaj	Beden işçisi (temizlik)
	Beden işçisi (temizlik)	Elektrik teknisyeni-yüksek voltaj
	Biyogaz sistemleri ustası	Biyogaz sistemleri ustası
	Yapı tesisat teknolojisi teknikeri/ tesisat teknolojisi/sıhhi tesisat/yapı donatım teknikeri	Yapı tesisat teknolojisi teknikeri/ tesisat teknolojisi/sıhhi tesisat/yapı donatım teknikeri
	Elektrik teknikeri	Elektrik teknikeri

KAYNAK: İPA 2015

Hakkari ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında cinsiyete göre kadınlarda sadece iki meslekte vardiyalı çalışma yapmaktadır bu iki meslek; Makine Mühendisi, Beden İşçisi (Temizlik) şeklindedir. Türkiye’de ise bir çok meslekte kadınlar vardiyalı çalışma yapmaktadır bu durumda ilk üç meslek sıralandığında Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Hakkari ilinde erkeklerde Diğer Elektrik Teknisyenleri, Madenci (Genel) ve Şoför (Yolcu Taşıma) iken, Türkiye’de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

Hakkari ilinde hem part-time çalışanı olan işyerlerinde hem de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde sadece Şoför (Yolcu Taşıma) mesleğinin olması dikkat çekicidir.

Hakkari ilinde 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 2,7’si ihracat yapmaktadır. İlde 3 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 3,8’i ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4’ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Hakkari’ye göre çok daha yüksektir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	14,3%	6	21	27
İnşaat	3,8%	6	68	74
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2,0%	0	3	3
Genel Toplam	2,7%	12	92	104

KAYNAK: İPA 2015

Hakkari ilinde ihracat yapan işyeri oranı sektörel bazda karşılaştırıldığında; Türkiye’de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri alırken, Hakkari ili için bakıldığında, ilde sadece üç sektör ihracat yapmaktadır bu sektörlerde şu şekilde sıralanır yüzde 14,3 İmalat, yüzde 3,8 İnşaat ve yüzde 2 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü olduğu görülmektedir..

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda Diğer Teknisyen Ve Teknikerler, Elektrik-Elektronik Teknisyeni gibi meslekler öne çıkmaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu tür mesleklerde de çalışanların olabileceği dikkatten kaçmamalıdır.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

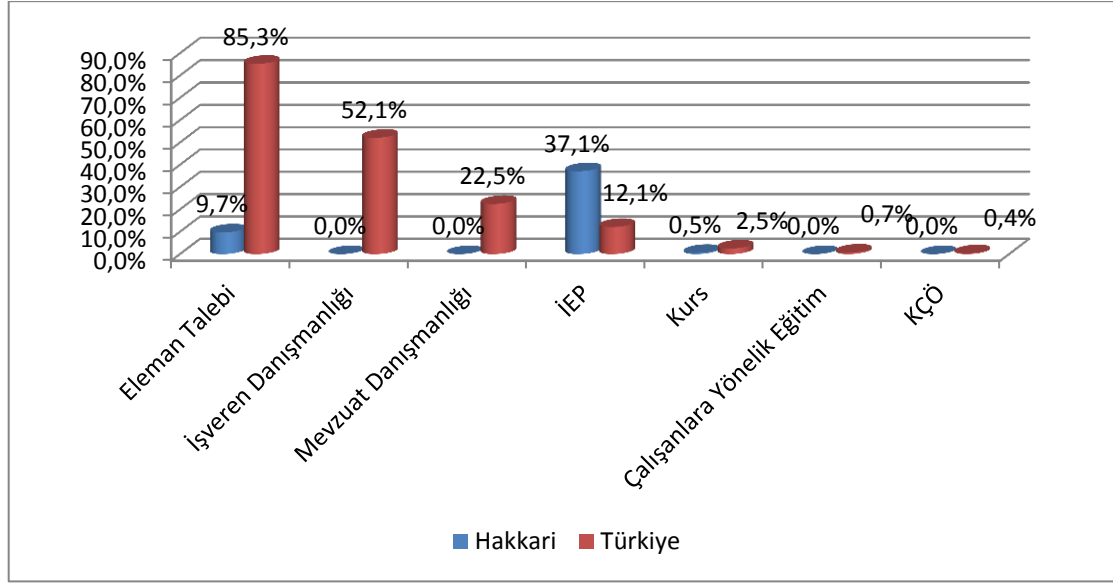
Kadın	Erkek	Toplam
Aşçı	Diğer teknisyen ve teknikerler	Diğer teknisyen ve teknikerler
Süt ve süt ürünleri işlemecisi	Elektrik-elektronik teknisyeni	Elektrik-elektronik teknisyeni
Hemşire	Teknik servis şefi	Elektronik teknolojisi teknikeri/endüstriyel elektronik teknikeri
Elektronik teknolojisi teknikeri/endüstriyel elektronik teknikeri	Elektronik teknolojisi teknikeri/endüstriyel elektronik teknikeri	Teknik servis şefi
Büro memuru (genel)	Süt ve süt ürünleri işlemecisi	Süt ve süt ürünleri işlemecisi
Beden işçisi (genel)	Büro memuru (genel)	Büro memuru (genel)
Muhasebeci	Diğer hizmet müdürleri	Beden işçisi (genel)
Müşteri temsilcisi	Süt ve süt ürünleri satış elemanı	Diğer hizmet müdürleri
Fabrika satış temsilcisi	Beden işçisi (genel)	Süt ve süt ürünleri satış elemanı
Gıda mühendisi	Finans hizmetleri elemanı	Ağır kamyon şoförü

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı Aşçı, Süt ve Süt Ürünleri İşlemecisi ve Hemşire alırken, erkeklerde ise Diğer Teknisyen ve Teknikerler, Elektrik-Elektronik Teknisyeni ve Teknik Servis Şefi olarak sıralanmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Hakkari'deki işyerlerinin yüzde 39,6'sı, Türkiye genelindeki 2-9 ve 10+ ve kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

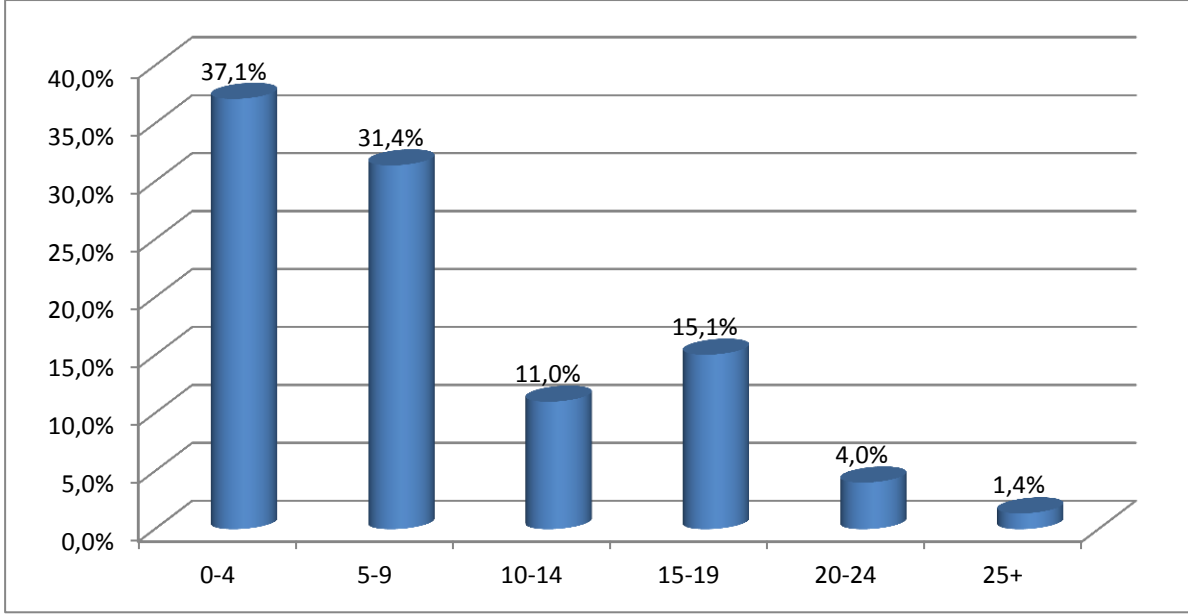

KAYNAK: İPA 2015

Hakkari ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 37,1 ile en fazla İş Başı Eğitim Programı(İEP) için başvuruda bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 9,7 ile Eleman Talebi, yüzde 0,5 ile kurs hizmetleri takip etmiştir. Kısa çalışma ödeneği, İşveren Danışmanlığı, Mevzuat Danışmanlığı, ve çalışanlara yönelik hizmet talepleri olmamıştır. Türkiye genelindeki sıralama ise eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı olarak sıralanmıştır. Hakkari ilinde işbaşı eğitim programları Türkiye genelinin üzerinde bir orana sahip iken, diğer hizmetler Türkiye genelinin altında kalmıştır.

Hakkari ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 0-4 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 5-9 yaşa sahip işyerleri faydalanmıştır. Diğer yaş gruplarının oranı ise birbirine yakındır. Hakkari'de en fazla işyerinin 5-9 yaş arası faaliyet gösteren işyerlerinde olmasına karşın, sayısal olarak en fazla İŞKUR'dan hizmet alan işyeri 0-4 yaş arası faaliyet gösteren işyerleri olmuştur.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

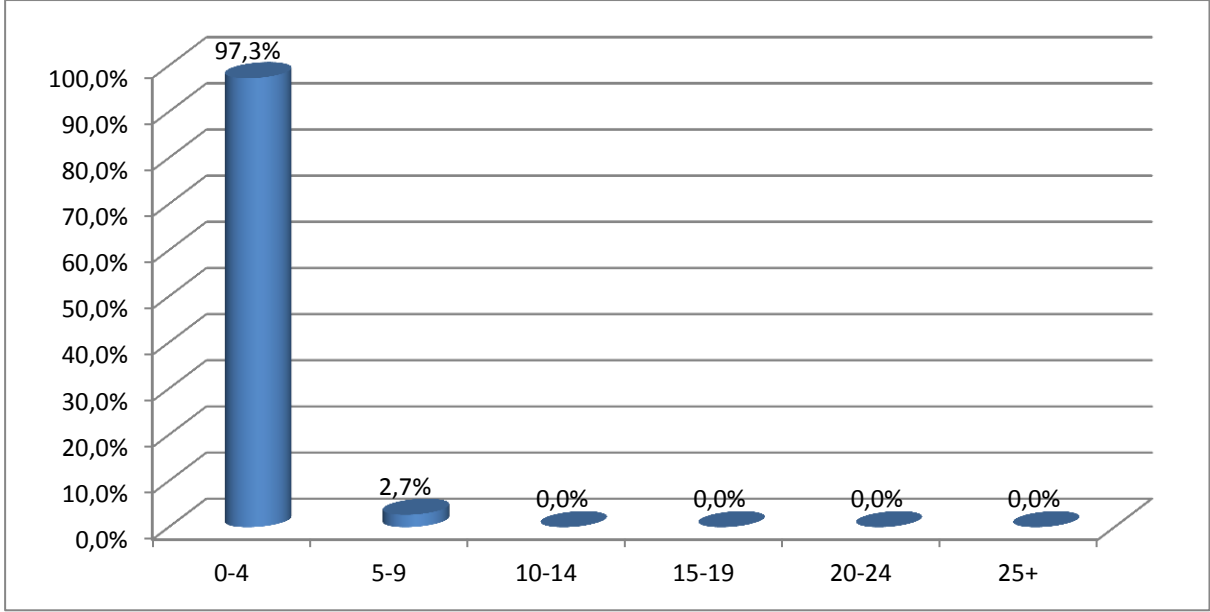

KAYNAK: İPA 2015

Hakkari ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla İEP talebinde bulunmuşlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 0-4 yaşa sahip firmalar faydalanmışlardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında farklılık görülmektedir. 0-4, 5-9, 10-14 ve 15-19 yaşa sahip firmaları kendi içerisinde aldıkları hizmetler sıralandığında birinci sırada İEP, ikinci sırada eleman talebi, üçüncü sırada ise kurs yer almaktadır. Söz konusu hizmetlerin bir biri ile benzerlik göstermeleri dikkat çekmektedir. 20-24 ve 25+ yaşa sahip işyerlerinde İEP ve Eleman Talebinden yararlanırken İŞKUR'un diğer hizmetlerinden yararlanılmamıştır.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Hakkari ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 97,3'nün 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. Daha sonra yüzde 2,7 ile 5-9 yıl arasında bir süredir İŞKUR hizmetlerinden yararlandığı görülmüştür. 10-14, 15-19, 20-24 ve 25 yıl ve üzerinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri tespit edilememiştir. Hakkari ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Eleman Talebi	İEP	Kurs
Madencilik ve taş ocakçılığı	50,0%	50,0%	0,0%
İmalat	4,0%	12,0%	4,0%
İnşaat	1,9%	5,4%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,6%	5,3%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	22,5%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	50,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2,0%	14,3%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	12,0%	20,0%	0,0%
Eğitim	8,0%	20,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2,8%	16,7%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	25,0%	25,0%	0,0%
Genel Toplam	24,4%	93,2%	1,3%

KAYNAK: 2015 İPA

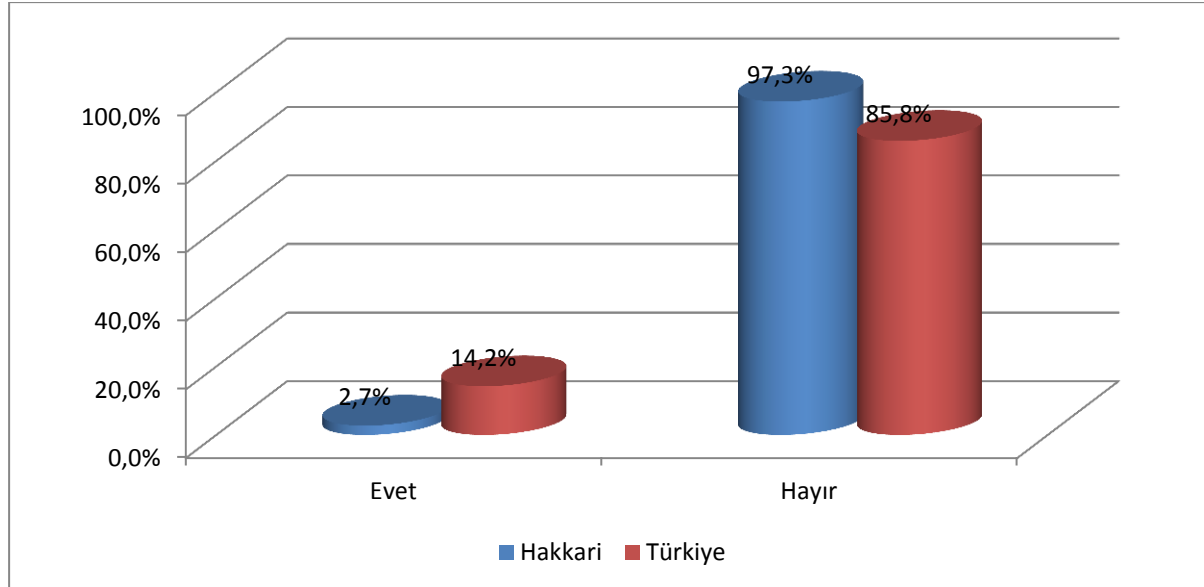
Hakkari ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti İşbaşı Eğitim Programı(İEP) olmuştur. Sadece Madencilik ve taş ocakçılığı, Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde Eleman talebi hizmeti İEP ile eşit oranlarda yararlanmıştır. Kurs hizmeti sadece imalat sektöründeki işyerleri faydalanmıştır. Bu durum hakkari ilinde imalat sektöründe kalifiyeli elemana ihtiyaç duyulduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin hiçbirisi Çalışanlara Yönelik Eğitim, İşveren Danışmanlığı, Kısa Çalışma Ödeneği(KÇÖ) ve Mevzuat Danışmanlığı hizmetlerinden yararlanmamıştır.

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 15 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İş Olan İşyerleri

KAYNAK: İPA 2015

Hakkari ilindeki işyerlerinin yüzde 2,7'si açık iş olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Hakkari'de açık iş olan işyeri oranı Türkiye genelinden çok düşüktür. Ancak 2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında Hakkari ilinde açık iş olan işyeri oranı yüzde 2 olarak gerçekleşmiştir. Hakkari ilinde açık iş verme oranı düşük olmasına rağmen geçen yıla göre açık iş verme oranı artış göstermiştir.

Hakkari ilinde 5 işyerinde toplam 22 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlerle göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

Sektör	Hakkari			Türkiye		
	Açık iş	Açık iş dağılımı	açık iş oranı	Açık iş	Açık iş dağılımı	açık iş oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	0,0%	0,0%	710	0,6%	1,0%
İmalat	1	4,5%	0,6%	50.154	44,6%	2,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0%	0,0%	164	0,1%	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	125	0,1%	0,4%
İnşaat	16	72,6%	2,4%	8.720	7,8%	1,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	4	18,5%	0,6%	19.206	17,1%	1,8%
Ulaştırma ve depolama	0	0,0%	0,0%	4.205	3,7%	1,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	9.925	8,8%	2,0%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%	0,0%	1.151	1,0%	1,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	863	0,8%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	669	0,6%	1,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0	0,0%	0,0%	3.805	3,4%	2,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	6.845	6,1%	1,5%
Eğitim	0	0,0%	0,0%	1.230	1,1%	0,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	4,5%	0,9%	2.269	2,0%	1,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%	0,0%	309	0,3%	1,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	2.070	1,8%	2,7%
Genel Toplam	22	100,0%	0,8%	112.422	100,0%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Hakkari ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 2,4 ile İnşaat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 0,9 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, üçüncü olarak yüzde 0,6 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve İmalat sektörü gelmektedir. İmalat, İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri işyerlerinin yüzde 67,9'nu oluştururken açık işlerin yüzde 100'ü üzerinde paya sahip olmuşlardır. İnşaat sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

Çalışma kapsamında değerlendirmeye alınan 17 sektörden Hakkari ilinde açık iş talebi veren sadece dört sektör bulunmaktadır bu sektörler şu şekilde sıralanır; İnşaat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, İmalat ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleridir. Diğer 13 sektörde Hakkari ilinde açık iş isteği bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısına bakıldığında çalışma kapsamına alınan 17 sektörün tamamında açık iş talebi bulunmaktadır bu açık işler şu şekilde sıralanır; ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

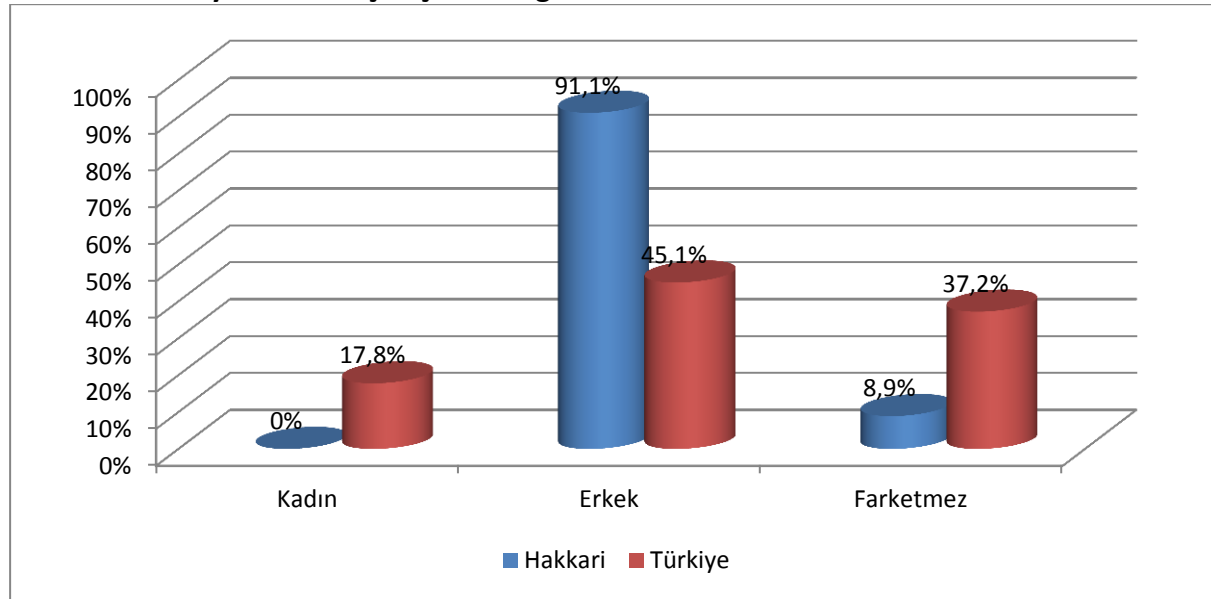
Hakkari ilinde açık iş oranı yüzde 0,8 ile Türkiye geneli açık iş oranının yaklaşık 1 puan altındadır. Hakkari’de sektörel bazda en yüksek açık iş oranı yüzde 2,4 ile İnşaat sektöründedir. Bunu yüzde 0,9 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü ve yüzde 0,6 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ve İmalat sektörü takip etmektedir. Bu dört sektörün dışındaki sektörler açık iş talebinde bulunmamışlardır. Türkiye genelinde ise farklı bir sıralama göze çarpmaktadır. İlk sırada yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise yüzde 2 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İnşaat sektöründe ise açık iş oranı yüzde 1,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesine rağmen İnşaat sektörlerindeki açık iş oranı ildeki en yüksek açık iş oranına sahip sektör olmuştur.

Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe özellikle bankaların açık işleri merkezden ilan etmeleri nedeniyle yerelde açık işler tespit edilememiş ve bu sektörde de beklentilerin altında açık iş oranı ortaya çıkmıştır.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12’den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

KAYNAK: İPA 2015

Hakkâri’de toplam açık işlerin hiçbirinde kadınlar talep edilmemiştir. Türkiye genelinde ise kadınlar için açık iş talebi oranı yüzde 17,8’ile Hakkâri iline göre çok yüksek bir orandır. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 91,1 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin çok üstündedir. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 8,9 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2’dir. Hakkâri ilindeki açık işlerin büyük çoğunluğu için erkekler talep edilirken, Türkiye genelinde oransal olarak talep bu büyüklükte olmamıştır. Hakkâri’de de, Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir. Ancak bu farklılaşma Türkiye genelinde daha keskindir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İş Olan İşyerlerinin Dağılımları

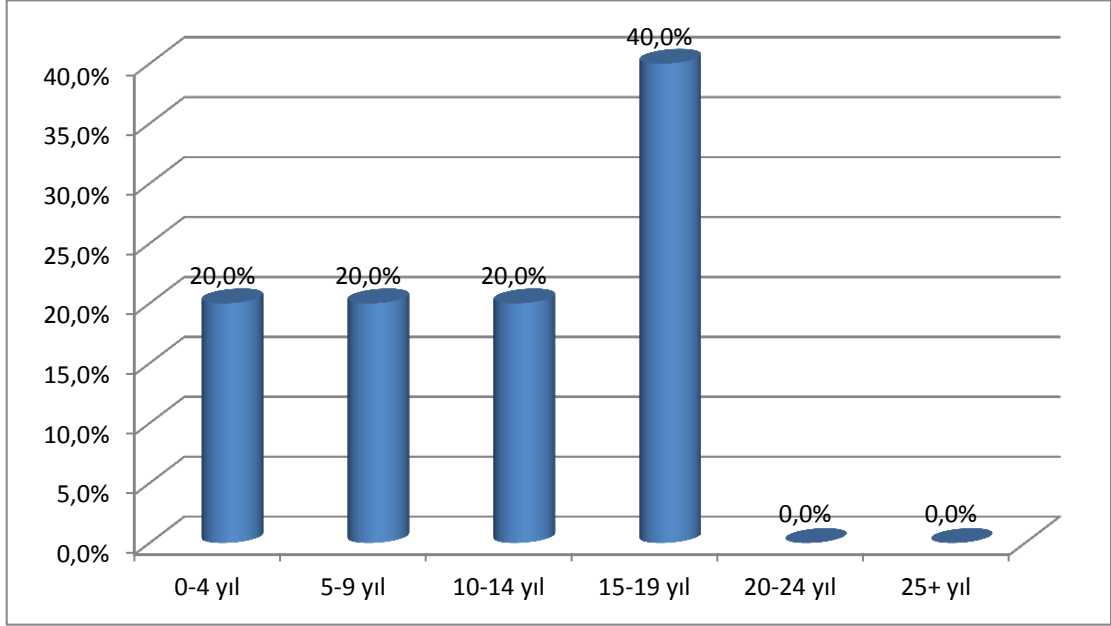
Sektör	10+ Açık İş Verme Oranı
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	16,7%
İmalat	7,1%
İnşaat	3,8%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2,0%
Genel Toplam	2,7%

KAYNAK: İPA 2015

Hakkari ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 2,7 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Hakkari’de sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 16,7 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründeyken, Türkiye’de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Hakkari’de ikinci sırada yüzde 7,1 ile İmalat sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 3,8 ile İnşaat sektörü bulunmaktadır. Türkiye’de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Hakkari ilinde sektörel bazda; Madencilik ve taş ocaklığı, Ulaştırma ve depolama, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Eğitim ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde açık iş talebi bulunmamaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 15-19 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 10-14, 5-9 yaş grubuna sahip işyerleri ile 0-4 yaş arası işyerleri gelmektedir. Diğer yaş gruplarındaki işyerlerinin ise açık iş verme oranları bulunmamaktadır.

Açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımında Hakkari ilinde açık işlerde erkeklerin daha fazla talep edildiği görülmektedir.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Fark etmez
İmalat	0,0%	0,0%	100,0%
İnşaat	0,0%	100,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,0%	100,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	0,0%	91,1%	8,9%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 22'deki sektörlere genel olarak bakıldığında; iki sektörde çalıştırılmak istenen elemanın cinsiyetinin fark etmeyeceği, iki sektörde istenen elemanların ise cinsiyetinin erkek olduğu ve çalıştırılmak istenen elemanların hiçbirinde cinsiyetinin kadın olduğu görülmemesi dikkat çekmektedir. İmalat ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerindeki açık işlerde cinsiyet fark etmezken, İnşaat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin

onarımı sektörlerinde cinsiyet erkek olduğu görülmektedir. Bu sektörlerden hareketle, fizik gücünün çok fazla talep edildiği sektörlerde erkekler için açık iş istenmesi belirginleşmektedir.

Hakkari’de açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımında nitelik gerektirmeyen mesleklerin oranı Türkiye geneline göre oldukça yüksektir. Hakkari’deki açık işler Türkiye geneline göre daha az mesleki beceri ve nitelik gerektiren meslek gruplarından oluşmaktadır.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

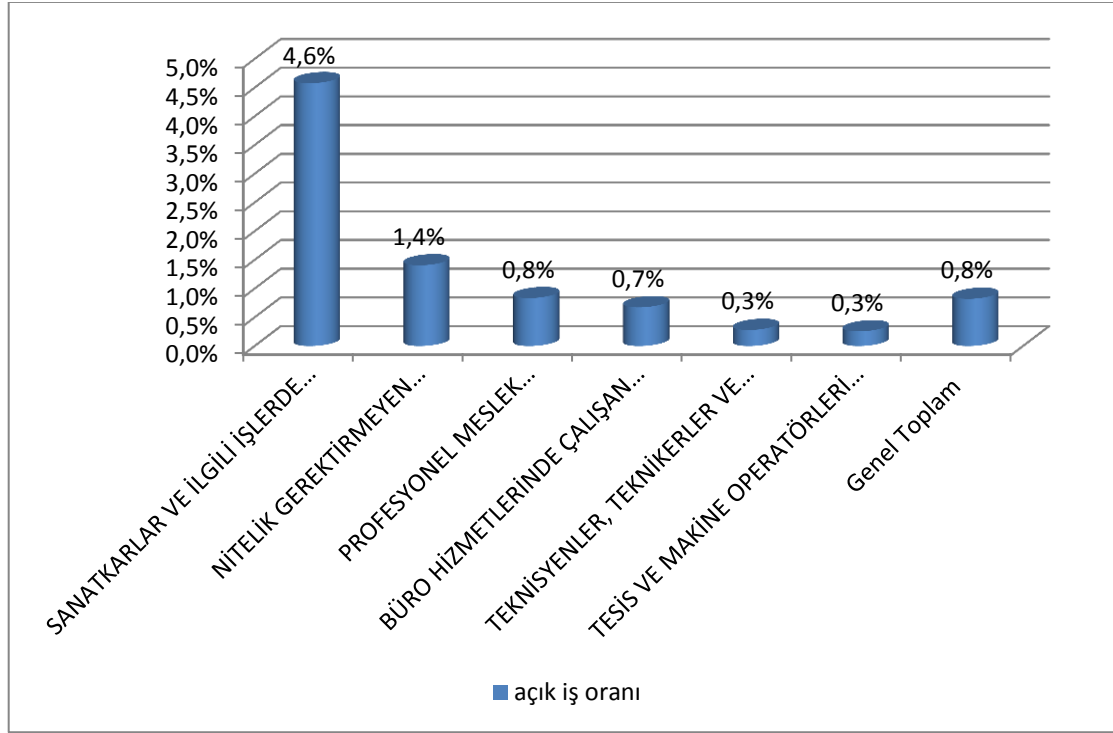
Meslek Grup	Türkiye		Hakkari	
	Açık iş	Açık iş dağılımı	Açık iş	Açık iş dağılımı
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	8444,423	7,5%	2	9,1%
Hizmet ve satış elemanları	18756,08	16,7%	0	0,0%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	16769,91	14,9%	12	54,5%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	500,8379	0,4%	0	0,0%
Profesyonel meslek mensupları	8732,892	7,8%	2	9,1%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	24210,63	21,5%	4	18,2%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	9081,302	8,1%	1	4,5%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	25217,65	22,4%	1	4,5%
Yöneticiler	707,9627	0,6%	0	0,0%
Genel toplam:	112421,7	100,0%	22	100,0%

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubundadır. Hakkari ilinde İnşaat sektöründeki kamu yatırımları açık iş taleplerini artırmıştır. İkinci sırada sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları yer almaktadır. Hakkari ilinde son dönemlerde yeni açılan işyeri çok nadir bulunmaktadır. Dolayısıyla söz konusu piyasada açık iş talepleri de oluşmamıştır. Açık iş talebi olmayan meslek grupları ise yöneticiler ve nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarıdır. Yönetici pozisyonu genellikle sermayedar olan işletme yöneticisiyle aynı kişi olduğundan bu meslek grubunda açık iş talebi olmamıştır.

Türkiye’de ise Hakkari’nin aksine açık iş dağılımında birinci sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu yer almaktadır. İkinci sırada Hakkari ile benzer oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Grafik 14: Açık İş Oranlarının Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Açık iş oranı sıralamasında açık iş dağılımından farklı bir durum söz konusudur. Hakkari’de açık iş dağılımında ikinci sırada yer alan sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu, açık iş oranında birinci sırada yer almaktadır. Açık iş dağılımında birinci sırada yer alan nitelik gerektirmeyen meslekler grubu ise açık iş oranında ikinci sırada yer almaktadır. Profesyonel Meslek Mensupları grubu ise hem açık dağılımı hem de açık iş oranında üçüncü sırada yer almaktadır.

Türkiye’de ise açık iş dağılımındaki ilk üç meslek grubu kendi aralarında yer değiştirerek sırasıyla hizmet ve satış elemanları, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar olarak sıralanmıştır.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grup	Hakkari			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,00%	100,00 %	0,00%	25,50%	25,00%	49,50%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,00%	0,00%	100,00 %	17,60%	19,30%	63,20%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,00%	100,00 %	0,00%	17,00%	46,50%	36,40%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,00%	100,00 %	0,00%	23,70%	41,70%	34,60%
Hizmet Ve Satış Elemanları	0,00%	0,00%	0,00%	21,30%	27,50%	51,20%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,00%	100,00 %	0,00%	12,60%	51,10%	36,30%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,00%	100,00 %	0,00%	11,00%	73,90%	15,10%
Nitelikli Tarım, Ormanlık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,00%	0,00%	0,00%	18,60%	61,30%	20,20%
Yönetici	0,00%	0,00%	0,00%	16,70%	22,30%	61,00%
Genel Toplam	0,00 %	91,09%	8,91%	17,80%	45,10 %	37,20%

KAYNAK: İPA 2015

Daha önce de ifade edildiği üzere Hakkari ilinin açık işlerinde erkeklerin ön planda ve Türkiye ortalamasının üzerindedir. Nitelik gerektirmeyen işlerde ağırlıklı olarak erkekler çalışmaktadır. Fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde erkeklerin daha fazla çalıştırıldıklarını bu veriler de desteklemektedir.

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların hiçbir meslek grubunda tercih edilmemiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 17,80 seviyesindedir. Türkiye genelinde hiçbir meslek grubunda kadınların talebi erkeklerin talebinden fazla değildir. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, profesyonel meslek mensupları, hizmet ve satış elemanları ve yönetici meslek gruplarıdır. Hakkari ilinde dikkat çeken nokta Açık İşlerin Meslek Gruplarına göre dağılımında sadece Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu yüzde 100 oranla cinsiyetlerde fark gözetmezken diğer bütün meslek grupları yüzde 100 oranla erkek cinsiyetini tercih etmiştir.

Türkiye’de eleman talebinde fark etmez seçeneği en fazla olan meslek grupları Hizmet Ve Satış Elemanları ve profesyonel meslek mensuplarıdır. Türkiye genelinde Profesyonel Meslek Mensupları, büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, Hizmet Ve Satış Elemanları ve yönetici meslek gruplarında talep edilen elemanlarda fark etmez seçeneğini belirtme oranı çok yüksektir. Bu durum işgücü piyasasında fiziksel aktiviteye dayalı icra edilmeyen mesleklerde kadınların başarılı olduklarını ve talep edildiklerini göstermektedir.

Tablo 25’te bu yıl ve geçen yıl açık iş olan mesleklerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	Beden İşçisi (Genel)	54,4%	Elektrik Tesisatı ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni	40,9%
2	Hat Çekici (Elektrik Cer Hatları)	18,1%	Fizyoterapist	39,4%
3	Depo Sorumlusu	9,3%	Elektrikli Ev Aletleri Bakım Ve Tamircisi	19,7%
4	Satış Temsilcisi / Plasiyer	4,6%		
5	Ağır Kamyon Şoförü	4,6%		
6	Muhabir	4,5%		
7	Fizyoterapist	4,5%		
	Toplam	100,0%	Toplam	100,0%

KAYNAK: İPA 2015

Hakkari ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç meslek değişmiştir. Bunlar sırasıyla, Beden İşçisi (Genel), Hat Çekici (Elektrik Cer Hatları) ve Depo Sorumlusu meslekleridir. Geçen sene ikinci sırada yer alan Fizyoterapist bu sene yedinci sıraya yerleşmiştir. Geçen sene açık iş ihtiyacı olan mesleklerden sadece fizyoterapist mesleğinde açık iş bulunmaktadır oda yüzde 4,5 ile son sırada yer almaktadır.

Geçen senenin sonuçlarına göre açık işler sıralandığında Elektrik Tesisatı ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni, Fizyoterapist ve Elektrikli Ev Aletleri Bakım Ve Tamircisi, meslekleri yer almamaktadır. Onların yerine bu sene Beden İşçisi (Genel), Hat Çekici (Elektrik Cer Hatları), Depo Sorumlusu, Satış Temsilcisi / Plasiyer, Ağır Kamyon Şoförü, Muhabir ve Fizyoterapist, meslekleri yerini almıştır.

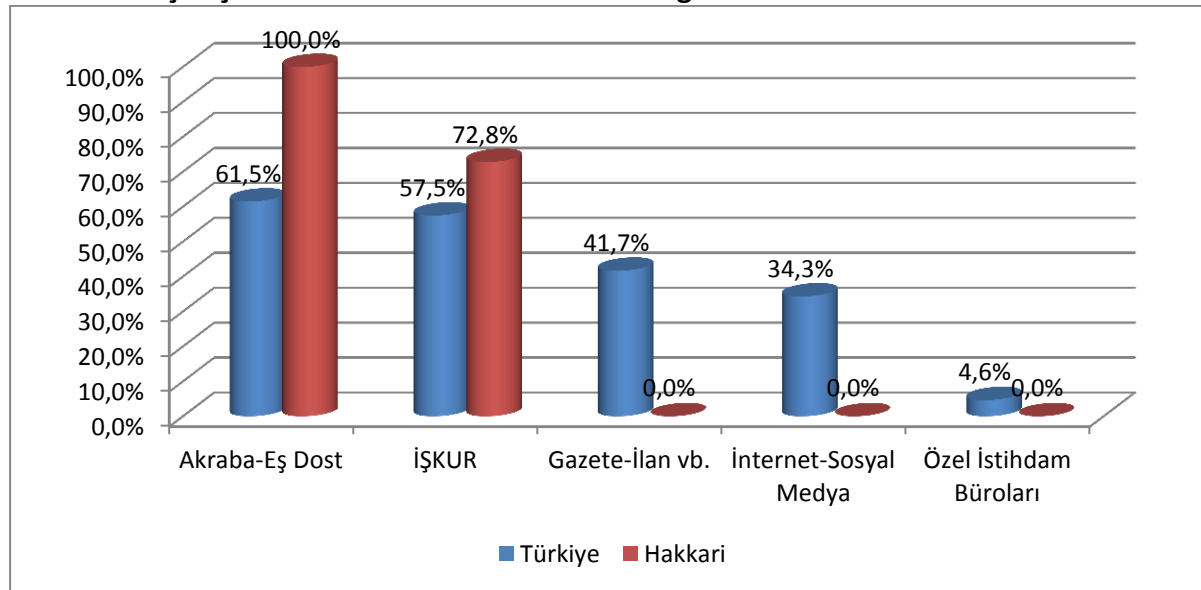
Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Hakkari'den farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Türkiye'de açık iş sıralamasında Hakkari'den farklı olarak ilk yirmi meslek içerisinde on dokuz farklı meslek (Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Pazarlamacı , Ön Muhasebeci, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Kasiyer, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Servis Komisi, Paketleme İşçisi (El İle), Muhasebeci , Ortacı/Ayakçı (Tekstil), İnşaat Mühendisi, CNC Torna Tezgâhı Operatörü), Elektrikçi (Genel) yer almıştır.

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Erkek	Fark etmez
Beden işçisi (genel)	Muhabir
Hat çekici (elektrik cer hatları)	Fizyoterapist
Depo sorumlusu	
Satış temsilcisi / plasiyer	
Ağır kamyon şoförü	

KAYNAK: İPA 2015

Hakkari ilinde kadınlarda açık iş bulunmamaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise iki meslek bulunmaktadır bunlar Muhabir ve Fizyoterapisttir. Geriye kalan mesleklerde açık tercihlerinde Hakkâri ilinde erkek tercihi kullanılmıştır. Türkiye genelinde tamamen farklı bir tablo oluşmuştur. Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 15: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Türkiye genelinde ve Hakkari’de farklılıklar söz konusudur. Türkiye genelinde Açık İşlerin doldurulması için araştırma kapsamında yer verdiğimiz bütün arama kanalları kullanılırken Hakkari ilinde ise Açık İşlerin doldurulması için sade iki Arama kanalı kullanılmaktadır bu arama kanalları; yüzde 100 oranla Akriba-Eş Dost ve yüzde 72,8 ile İŞKUR arama kanallarıdır. Hakkari’de “Akriba-Eş Dost” arama kanalının yoğun olarak kullanılmasının önemli bir sebebi ilde geleneksel akraba ilişkilerinin önemini korumasıdır. Hakkari’de 2014 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR aracılığı ile açık işlerin aranma oranı yüzde 39,4 iken bu sene 33 puandan

fazla artarak yüzde 72,8'e çıkmıştır. Bu da İŞKUR'un kendini günden güne geliştirerek işveren için önemli bir pozisyona ilerlediğinin göstergesidir.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

	Akraba-Eş Dost	İŞKUR aracılığıyla
İmalat	100,0%	0%
İnşaat	100,0%	75%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	100,0%	75%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	100,0%	100%
Genel Toplam	100,0%	72,8%

KAYNAK: İPA 2015

Hakkari'de dört sektörde açık iş bulunmaktadır bu sektörler açık işlerinin yüzde yüzünü Akraba-Eş Dost vasıtasıyla kapatmaya çalışırken yüzde 72,8'i İŞKUR aracılığı ile kapatmaya çalışmaktadırlar. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde açık iş bulunmakta ve bu sektörlerin tamamı açık işlerini kapatmak için İŞKUR arama kanalını kullanmaktadırlar. Türkiye genelinde de idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe firmalar açık iş arama kanalı olarak en fazla İŞKUR'u kullanmaktadırlar.

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Hakkari'de 22 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi sonrasında ise Proje Tabanlı Çalışma gelmektedir. Daha sonra sırası ile Bilgisayar kullanımı, Satış ve Pazarlama Becerisi, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Yabancı Dil, İletişim ve İfade Yeteneği gelmektedir. Takım Çalışması ve Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme Becerisi Hakkari ilindeki hiçbir açık işte tercih edilmemiştir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; kadın cinsiyetinde açık iş talebi olmadığından kadınlar cinsiyetinde açık işlerde istenen beceri değerlendirilmesini yapamayacağız. Erkek eleman taleplerinde de öncelikli beceri talebi Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi ve ikinci öncelikli beceri Proje Tabanlı Çalışma iken fark etmez eleman talebinde bu öncelik değişmektedir. Fark etmez tercihindeki açık işlerde üç beceri istenmiştir bu üç beceride yüzde 50 oranıyla eşit durumdadır bu beceriler; İletişim ve İfade Yeteneği , Proje Tabanlı Çalışma ve Yabancı

Dil becerileri şeklindedir. Farketmez ile erkeklerde tercih edilen beceriler farklılaşmaktadır. Farketmezde İletişim ve İfade Yeteneği ile Yabancı Dil erkeklere göre daha ön sıralarda istenen becerilerdir. Erkeklerde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi ön sıralarda bulunmaktadır.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen en önemli becerilere bakıldığında İnşaat sektöründe Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Proje Tabanlı Çalışma, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe Proje Tabanlı Çalışma ve Yabancı Dil, İmalat sektöründe ise İletişim ve İfade Yeteneğidir.

Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek gruplarındaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Proje Tabanlı Çalışma ve Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek gruplarındaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler Bilgisayar kullanımıdır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve Satış ve Pazarlama becerisidir. Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Proje Tabanlı Çalışma, İletişim ve İfade Yeteneğidir. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Satış ve Pazarlama Becerisi, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Bilgisayar kullanımı becerisidir.

Beceriler ile açık işte eleman talep edilen meslekler incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Satış ve Pazarlama Becerisi olmuştur. Açık işin olduğu mesleğin 4'ünde ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, 1 meslekte Bilgisayar kullanım, 1 meslekte İletişim ve İfade Yeteneği, 1 meslekte Proje Tabanlı Çalışma ilk tercih olarak bildirilmiştir.

En fazla açık iş olan Beden İşçisi (Genel) mesleğinde sırasıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Proje Tabanlı Çalışma; Hat Çekici (Elektrik Cer Hatları) mesleğinde Bilgisayar kullanım; Depo Sorumlusunda ağırlıklı olarak Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve Satış ve Pazarlama Becerisi; Satış Temsilcisi / Plasiyer mesleğinde Hesap Yapabilme (Analitik Beceri); Ağır Kamyon Şoförü mesleğinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik; Muhabir mesleğinde İletişim ve İfade Yeteneği ve Fizyoterapist mesleğinde Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe en fazla aranan beceriler olmuştur. Hat Çekici (Elektrik Cer Hatları) mesleğinden Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisinin istenmemesi dikkat çekmektedir. Muhabir mesleğinde İletişim ve İfade Yeteneği beceresi ön planda olmuştur. Çalışma kapsamında açık iş olan tüm meslekler için işverenler tarafından ne tür beceriler talep edildiği tespit edilmiştir.

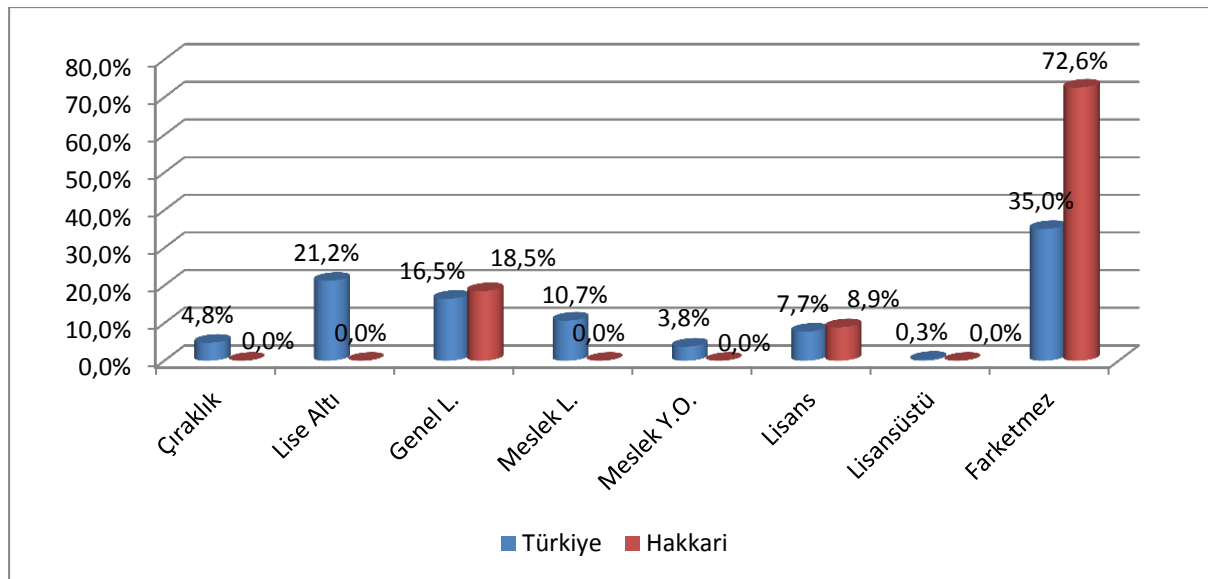
Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde ufak tefek farklılıklar hariç aynı beceri türleri istenmektedir. Hakkari genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik" ikinci sırada "Proje Tabanlı Çalışma" dır. Akraba-Eş ve İŞKUR aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk üç sıradaki beceriler Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Proje Tabanlı Çalışma, Satış ve Pazarlama Becerisi olup Türkiye genelinde istenen becerilerle benzer özellik göstermektedir. Hakkâri ilinde Akraba-Eş ve İŞKUR arama kanalı dışında başka bir arama kanalı kullanılmamıştır.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin yüzde 77,4'ü 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. Hakkari ilindeki açık işlerin karşılanma süresi ile talep edilen beceriler arasında paralel bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. 0-30 günlük arama süresindeki becerilerde ilk beceri talebi Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olurken, 31-89 gün süreleri arasında beklenen açık iş bulunmamaktadır. 90+ gündür aranan elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Yabancı Dil becerileridir.

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır.

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Hakkari'de açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olmuştur. Hakkari'de açık işlerin yüzde 72,6'sı için herhangi bir eğitim durumu istenmemesi dikkat çekicidir.

Grafik 16: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Kaynak: İPA 2015

Hakkari ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez, şeklindedir. Bundan sonra farklılaşma olmaktadır. Türkiye genelinde Lise altı, Genel Lise, Meslek Lisesi, Lisans, Çıraklık Eğitim ve MYO şeklinde devam ederken Hakkari’de ise Genel Lise ve Lisans şeklinde gerçekleşmiştir. Hakkâri ilindeki açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi Türkiye Geneline göre düşüktür. Hakkâri ilinde yukarıdaki grafikte belirtildiği gibi Genel Lise, Lisans ve Fark etmez eğitim düzeyleri dışında başka eğitim düzeylerinde açık iş talebi bulunmamaktadır.

Hem Türkiye genelinde hem de Hakkâri’de en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapip yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun “*biz işyerinde eğitiriz*” mantığında olduklarını göstermektedir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 28: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Erkek	Fark etmez	Toplam
Fark etmez	79,7%	0,0%	72,6%
Lise altı	0,0%	0,0%	0,0%
Genel lise	20,3%	0,0%	18,5%
Çıraklık Eğitimi	0,0%	0,0%	0,0%
Lisans	0,0%	100,0%	8,9%
Meslek lisesi	0,0%	0,0%	0,0%
Meslek yüksekokulu	0,0%	0,0%	0,0%
Lisans üstü	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

Hakkari’de eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken, eğitim düzeyi de fark etmezdir. Bu talep tüm taleplerin yüzde 72,6’sını temsil etmektedir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işler bulunmamaktadır. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde en çok tercih edilen eğitim düzeyi fark etmez olarak yüzde 79,7 ve bunu takiben yüzde 20,3 ile Genel lise eğitimi talep edilmektedir. Cinsiyet tercihinde bulunamayan açık işlerde istenilen eğitim düzeyi Lisans olarak görülmektedir. Bu talep tüm taleplerin yüzde 8,9’nu temsil etmektedir.

Tablo 29: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Genel lise	Lisans	Farketmez
İnşaat	0,0%	0,0%	100,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	100,0%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	18,5%	8,9%	72,6%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde inşaat sektörlerinde en çok tercih edilen eğitim düzeyi fark etmez iken, toptan ve perakende ticaret sektöründe genel lise, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve İmalat sektöründe ise lisans eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Tablo 30: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

SEKTÖRLER	Genel lise	Lisans	Farketmez
Nitelik gerektirmeyen meslekler	0,0%	0,0%	100,0%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	0,0%	0,0%	100,0%
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	100,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel meslek mensupları	0,0%	100,0%	0,0%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	100,0%	0,0%	0,0%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	18,5%	8,9%	72,6%

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; nitelik gerektirmeyen meslekler ve sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar talep edilen eğitim düzeyi fark etmezdir. Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları ve Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek gruplarında talep edilen eğitim düzeyi ise genel lise olarak belirtilmiştir. Profesyonel meslek mensupları meslek grubunda ise Lisans mezunu talebi ön plandadır.

Açık işlerde istenen eğitim düzeyi ile açık işlerin aranma süresi arasındaki ilişki ele alınmaya çalışılmıştır.

Tablo 31: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
Farketmez	75,0%	0,0%	25,0%
Genel lise	100,0%	0,0%	0,0%
Lisans	50,0%	0,0%	50,0%
Genel Toplam	77,4%	0,0%	22,6%

Kaynak: İPA 2015

Hakkari’de Genel Lise ve Fark etmez eğitim düzeylerinde eleman genel olarak 0-30 gün içinde temin edilebilirken, Lisans düzeyde eğitim almış eleman talebi ağırlıklı olarak 90+ günde temin edilebilmektedir.

Tablo 31 değerlendirildiğinde eğitim düzeyi arttıkça veya azaldıkça açık işin aranma süresi uzamaktadır denilebilir.

Hakkari ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 32: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektör	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
İmalat	100,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	75,0%	0,0%	25,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	100,0%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	77,4%	0,0%	22,6%

Kaynak: İPA 2015

Hakkari ilinde dört sektörde açık iş talebi bulunmaktadır bu sektörler; İnşaat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve İmalat sektörleridir. Bu sektörlerden İmalat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve İnşaat sektörleri açık işlerini kısa sürede kapatmaya çalışırken İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü daha uzun sürede kapata bilmektedir.

Tablo 33: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
0-4	100,0%	0,0%	0,0%
5-9	0,0%	0,0%	100,0%
10-14	100,0%	0,0%	0,0%
15-19	50,5%	0,0%	49,5%
Genel Toplam	77,4%	0,0%	22,6%

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında açık işlerin çoğunluğunun 15-19 yaş işyerlerine ait olduğu ve bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 50,5'i 0-30, yüzde 49,5'i 90+, gündür aradığı gözlemlenmiş olup 31-89 gün arasında açık iş talebinde bulunmamıştır. 0-4 yaş arası işyerlerinin açık işlerini doldurmakta zorlanmadığı açık işlerin tamamını 0-30 gün arasında doldurmuş olduğu görülmektedir. Genel olarak Hakkari ilinde açık işlerini karşılamakta zorlanmadığı görülüp açık işlerin yüzde 77,4'nü 0-30 gün arasında karşıladığını sadece yüzde 22,6'sını 90+ günde karşılandığı görülmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grup	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	100,0%	0,0%	0,0%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	100,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel meslek mensupları	50,0%	0,0%	50,0%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	0,0%	0,0%	100,0%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	100,0%	0,0%	0,0%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	77,4%	0,0%	22,6%

Kaynak: İPA 2015

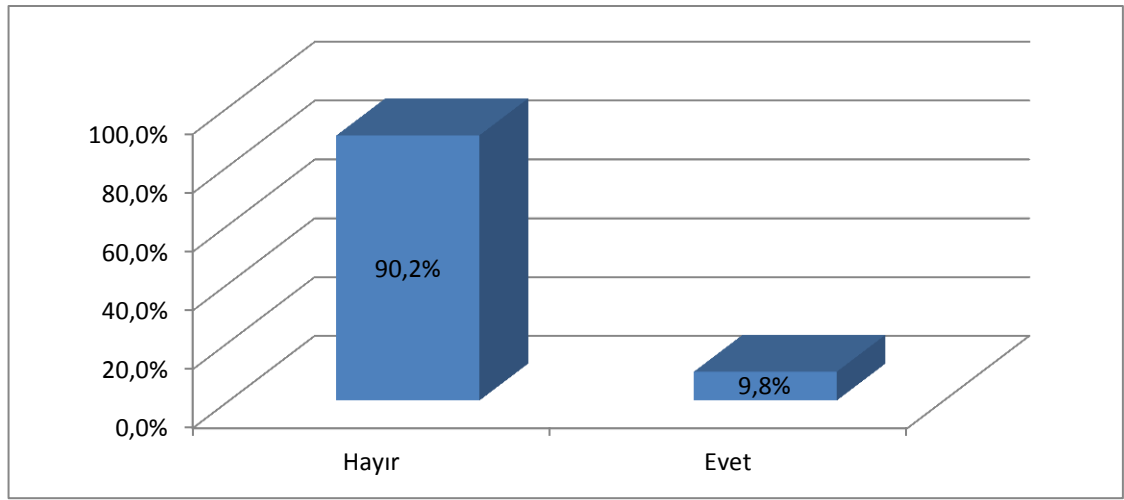
Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; açık işlerin çoğunluğunun 0-30 günlük bir arama süresi içinde olduğu görülmüştür. Açık işlerin yüzde 77,4'ü 0-30 gün içerisinde karşılandığını yüzde 22,6'sının temininde güçlük çekildiğini 90+ günde karşılandığı tespit edilmiştir. Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Hakkari ilindeki işyerlerinin yüzde 9,8'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Hakkari ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta sıkıntı çekmemektedir.

Grafik 17: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yüzde 9,8'nin aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmesi Hakkari ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında dengenin olduğunu göstermektedir. İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmemektedirler. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Hakkari ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründedir. Bu sektörü sırası ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve Diğer hizmet faaliyetleri sektörleri izlemektedir. Bu sektörler ilde işyeri sayısı en az olan sektörlerdir. Daha iyi bir analiz için sektördeki toplam işyerlerinin ne kadarının eleman temininde güçlük çektiğine bakmak gerekir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin yüzde 100 eleman temininde güçlük çekmektedir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektörünü yüzde 33,33 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Hakkari ilinde hizmet veren sektörlerden Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü dışında hiçbir sektör yüzde 50'nin üstünde eleman temininde güçlük çekmemektedir.

Tablo 35: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10+			2015 10+		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	6	1	16,70%	6	0	0,00%
İmalat	14	4	28,60%	14	2	14,29%
İnşaat	56	3	5,60%	54	3	5,56%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	53	11	21,20%	53	6	11,32%
Ulaştırma ve depolama	12	1	9,10%	10	0	0,00%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	7	1	14,30%	7	1	14,29%
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	1	16,70%	1	1	100,00%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	12	4	33,30%	12	0	0,00%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9		0,00%	8	0	0,00%
Eğitim	13	3	23,10%	12	2	16,67%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	6	3	50,00%	6	2	33,33%
Diğer hizmet faaliyetleri	4	1	25,00%	4	1	25,00%
Toplam	199	33	16,80%	187	18	9,63%

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 2-9 ve 10+ çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 12 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında önemli oranda azalış gerçekleşmiştir. Geçtiğimiz sene işgücü temininde sıkıntı çektiğini belirten işyerlerinden yüzde 45,45 oranında olan 15 işyeri bu yıl temininde güçlük çekme durumundan ayrılmıştır. Diğer bir ifadeyle geçtiğimiz sene temininde güçlük çektiğini belirten yaklaşık olarak her 2 işyerinden bir tanesi işgücü bulmakta artık güçlük yaşamamaktadır.

2014 yılı İPA çalışmasında Hakkari'deki işyerlerinin yüzde 16,80'ni eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle 2014 yılı İPA çalışmasında işverenlerin yaklaşık olarak her 5 tanesinden biri eleman temininde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2015 yılında ise bu oranın 7,17 puanlık bir azalışla yüzde 9,63 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu azalma yukarıda da belirtildiği gibi özellikle 2014 yılı İPA çalışmasında temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında yüzde 45,45 oranında bir azalışın olmasından kaynaklanmaktadır. Bununla beraber işyeri sayısında yüzde 6 orana karşılık 12 işyerinin sayısında azalma gerçekleşmiştir.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın en çok Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Temininde güçlük çektiğini belirten işyerlerinde 83,30 puanlık bir artış gerçekleşmiş ve yüzde 100 işyeri temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Daha sonra sırayı Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü almaktadır. İşyeri sayısında azalış olmayan söz konusu sektörde 33,30 puanlık bir azalışla yüzde 0,00 oranında işyeri temininde güçlük çektiğini belirtmiştir.

Hakkari’de geçen yıla göre eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı azama olmuş ve Türkiye geneli oranının oldukça aşağısına düşmüştür.

Hakkari’de 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 61 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

Tablo 36: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Profesyonel meslek mensupları	16	2
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	11	2
Hizmet ve satış elemanları	8	
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	8	1
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	7	4
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	7	1
Nitelik gerektirmeyen meslekler	2	12
Yöneticiler	1	
Genel Toplam	61	22

Kaynak: İPA 2015

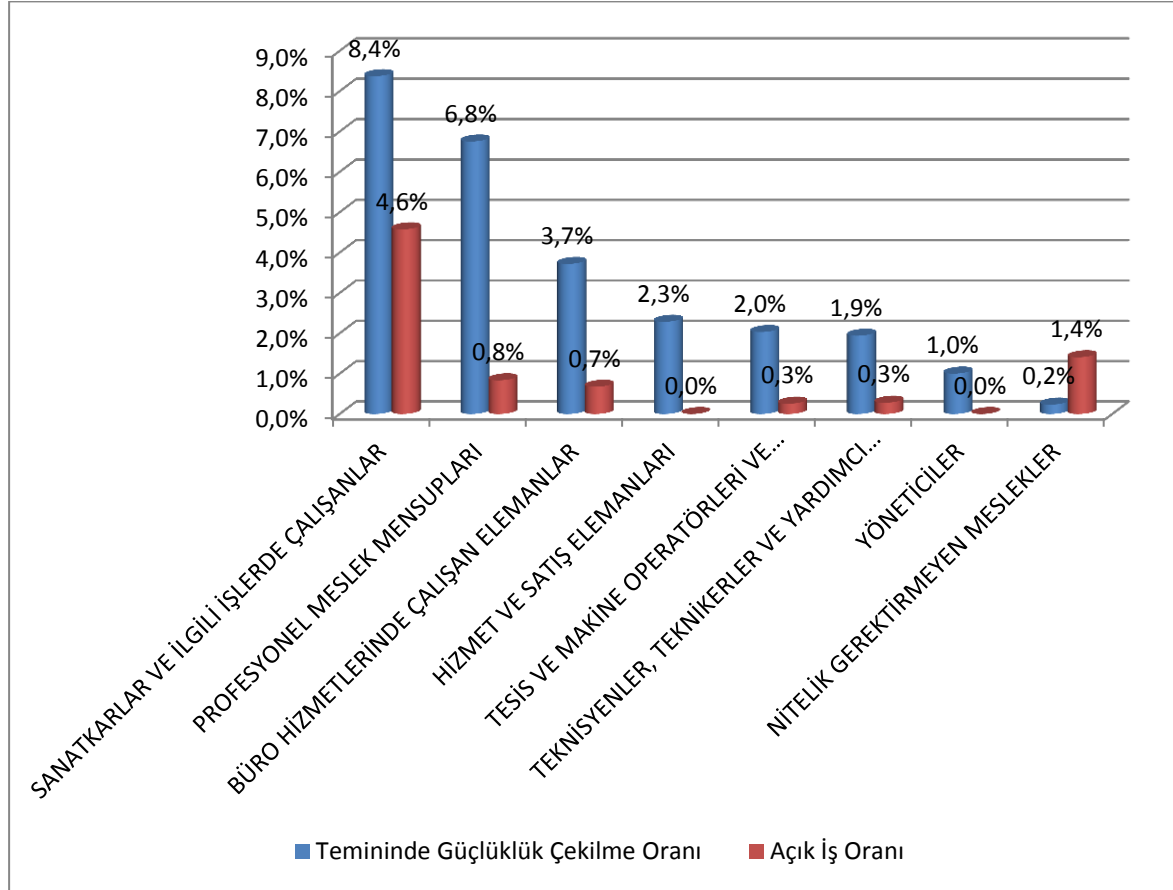
Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 26,3’lük pay ve 16 kişi ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 18,7’lik pay ve 11 kişi ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, yüzde 13,5’lik pay ve 8 kişi ile ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grupları takip etmektedir.

Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise nitelik gerektirmeyen meslekler ve Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ayrı tutulmak üzere benzer bir sıralama söz konusudur. Nitelik gerektirmeyen meslekler grubu açık işlerde yüzde 54,4’lük pay ve 12 kişi ile ilk sırada yer alırken, temininde güçlük çekilen kişilerde yüzde 3,3’lük pay ve 2 kişi ile yedinci sırada yer almaktadır. Nitelik gerektirmeyen mesleklerin yoğun talep görmesi yaz sezonunda gerçekleştirilecek olan İnşaat sektöründeki faaliyetlerden kaynaklanmaktadır. Hakkari’de ağırlıklı olarak kamu yatırımlarından kaynaklı olarak inşaat sektörünün bulunması ve bu sektörde yoğun bir şekilde çalışılması söz konusu meslek grubuna olan ihtiyacı ve dolayısıyla açık işi arttırmaktadır.

Nitelik gerektirmeyen mesleklerde elemen temininde güçlük çekilme durumunun açık işlere göre düşük olması bir kez daha mesleki ve teknik eğitimin önemini ortaya çıkarmaktadır.

Hakkâri ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ile toplam çalışan sayısına temininde güçlük çekilen kişilerin oranlandığı temininde güçlük çekilme oranı Grafik 18’de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 18: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Hakkâri’de sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda çalışanların yüzde 8,4’ünün temininde güçlük çekilmektedir. 2014 İPA çalışmasında da söz konusu meslek grubunda çalışanların yüzde 11,3 oranında temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2015 İPA’da sırayı yüzde 6,8 ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu ve yüzde 3,7 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grupları almaktadır. Burada dikkat çekici olan durum yüzde 2,3 ile dördüncü sırada olan Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubunun 2014 yılı İPA çalışmasında yüzde 5,3 ile ikinci sırada yer almasıdır. Bu durum söz konusu grup çalışanlarının temini konusunda sıkıntı yaşanmadığı ya da işverenlerin teminde güçlük çektikleri işgücünü meslek genellemesi yapmadan doğru ifade ettiği anlamlarına gelmektedir.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Hakkâri’de eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 37: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

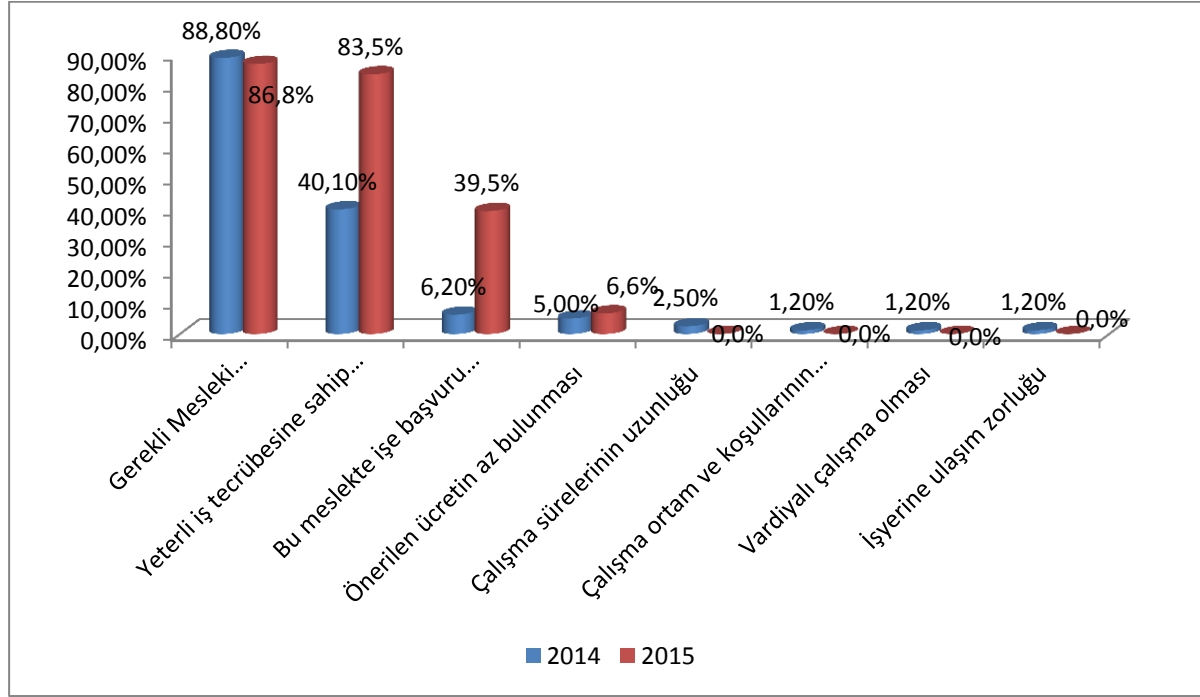
Meslek	Dağılım
Ön muhasebeci	11,8%
Garson (servis elemanı)	9,8%
Zihinsel engelliler öğretmeni-özel eğitim	8,2%
Ağır kamyon şoförü	6,8%
Hat çekici (elektrik cer hatları)	6,7%
Satış temsilcisi / plasiyer	5,1%
Diğer makine teknisyenleri	5,0%
İşitme engelliler sınıf öğretmeni	4,9%
Fizyoterapist	4,9%
Bilgisayarlı muhasebe elemanı	3,4%
Diğer	32,8%
Genel toplam	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Ön Muhasebeci mesleği yüzde 11,8'lik payla ilk sırada yer almaktadır. Ön muhasebeci mesleğinden açık iş bulunmamaktadır. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek içinde sadece üç meslekte açık iş bulunmaktadır. Bu meslekler Hat Çekici (Elektrik Cer Hatları), Satış Temsilcisi / Plasiyer ve Fizyoterapist meslekleridir. Bu meslekler Hakkari işgücü piyasasında eleman ihtiyacı olan ve eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdir. Özellikle bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalıdır.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

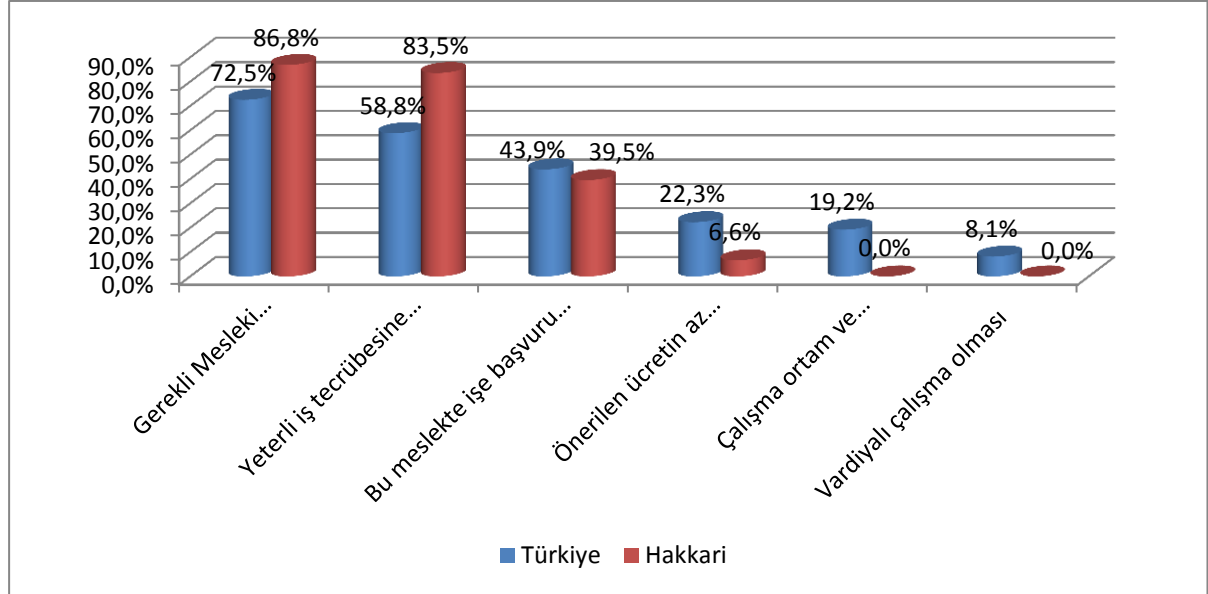
2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- ❑ Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- ❑ Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- ❑ Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- ❑ Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- ❑ Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- ❑ Vardiyalı Çalışma Olması
- ❑ nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir.

2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 19’de karşılaştırılmıştır. Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” olarak karşımıza çıkmaktadır. 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 40,1’i söz konusu nedeni işaretlerken, bu çalışmada aynı neden 43,4 puanlık bir artışla yüzde 83,5 işveren tarafından işaretlenmiştir. 2015 yılında işverenler tarafından daha az işaretlenen nedenler ise geçtiğimiz yıla göre 2 puanlık azalışla yüzde 86,8 işveren tarafından işaretlenen “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” ve 2,5 puanlık azalışla yüzde 0,00 işveren tarafından işaretlenen “Çalışma süresinin uzunluğu” nedenleridir. Bununla birlikte yüzde 1,20 azalışlarla yüzde 0,00 işveren tarafından işaretlenen “Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi, İşyerine ulaşım zorluğu ve Vardiyalı Çalışma Olması” nedenleridir.

Nedenlerin sadece işveren görüşlerini yansıttığı düşünüldüğünde bu sonuçlar normal olarak değerlendirilebilir.

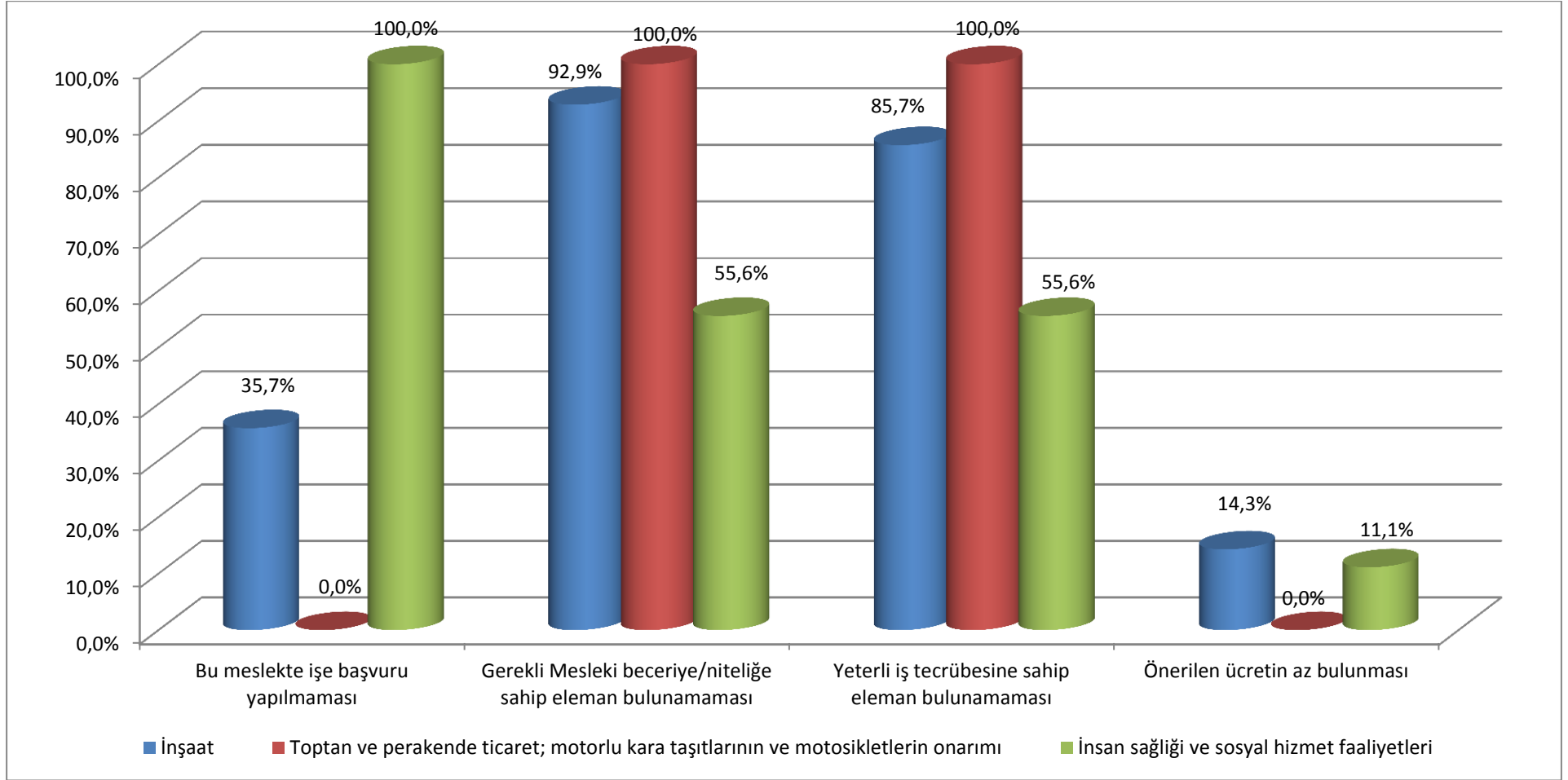
Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Hakkari ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk dört neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Hakkari’de işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” ve “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” nedenlerini işaretlediği görülmektedir. Ancak neden sıralamasında Hakkari’yi Türkiye geneli sıralamasından ayıran üç neden vardır. Bunlardan ilki 19,2 puanlık farkla “Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi” , ikincisi de 15,7 puanlık farkla “Önerilen Ücretin Az Bulunması” ve üçüncüsü 8,1 puanlık farkla “Vardiyalı Çalışma Olması” nedenleridir. Söz konusu üç neden de Hakkari’deki işverenler tarafından temininde güçlük çekme nedeni olarak daha az işaretlenmiştir. Başka bir ifadeyle işverenler bu nedenleri işgücü temininde karşılaştıkları güçlükte etkin bir neden olarak değerlendirmemektedirler. Adı geçen nedenler işgücü piyasasının arz tarafı olan işgücünü doğrudan ilgilendirmektedir. Dolayısıyla nedenlerin dağılımı sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır.

Grafik 21: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektörlerinde “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” nedeni ilk sırada yer almaktadır. Her iki sektörde de sırayı “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” ve “Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması” nedenleri takip etmektedir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe ise işgücü temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk sırada “Bu meslekte işe başvuru yapılmaması” yer almaktadır. Daha sonra sırasıyla “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” ve “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” nedenleri gelmektedir.

Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; “Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması” ve “önerilen ücretin az bulunması” nedenlerinin, özellikle toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet gösteren işverenler açısından işgücü temininde bir engel olarak görülmediği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunlarla beraber “Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi” ve “Vardiyalı Çalışma Olması” nedeni Hakkari ilinde faaliyet gösteren işyerlerinin hiçbirinde işgücü temininde güçlük çekilen neden olarak işaretlenmemiştir.

Tablo 38: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Önerilen Ücretin Az Bulunması
Ön muhasebeci	0,0%	100,0%	100,0%	14,1%
Garson (servis elemanı)	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Zihinsel engelliler öğretmeni-özel eğitim	100,0%	40,0%	40,0%	0,0%
Ağır kamyon şoförü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Hat çekici (elektrik cer hatları)	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Satış temsilcisi / plasiyer	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Diğer makine teknisyenleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
İşitme engelliler sınıf öğretmeni	100,0%	66,7%	66,7%	0,0%
Fizyoterapist	100,0%	33,3%	33,3%	66,7%
Bilgisayarlı muhasebe elemanı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Şoför-yük taşıma	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Depo sorumlusu	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Diğer elektrik tesisatçıları	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Aşçı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Diğer özel eğitim öğretmenleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Beton pompa-püskürtme operatörü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Lahmacun ustası	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%
İnşaat mühendisi	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Topoğraf	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Matbaa baskı montajcısı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
İlk yardım eğitmeni	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Proje yöneticisi	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Muhabir	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Ön Muhasebeci, satış temsilcisi / plasiyer, diğer makine teknisyenleri, bilgisayarlı muhasebe elemanı, şoför-yük taşıma ve aşçı mesleklerinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması arz kaynaklı sorunlara bağlanmıştır. Yani bu mesleklerde temininde güçlük çekilme nedeninin yüksek oranlarda bu mesleklerde yeterlilikleri olan tecrübeli eleman bulunamamasından kaynaklanmıştır. İşgücü piyasasına bu mesleklerde eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde olan işgücünün yeterliliklerinin geliştirilmesi karşılanamama sorununu hafifletebilecektir. Bununla beraber Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim ve Topoğraf mesleklerinde İşe Başvuru Yapılmaması olarak yansımıştır.

İnşaat Mühendisliği mesleğinde temininde güçlük çekilme nedeni ise Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Önerilen Ücretin Az Bulunması nedenlerinden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Bu durumda bu meslekte temininde güçlük çekilme nedeni hem arz hem talep kısmından yararlandığı ortaya çıkmaktadır.

Arz kaynaklı sorunlara bağlı olarak temininde güçlük çekilen meslekler Tecrübe kazandırma amaçlı işbaşı eğitim programları düzenlenerek bu güçlük çekilme sorununu kısmen çözebilecektir.

Tablo 39: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Eleman Talebi	0,0%	100,0%
İEP	8,7%	91,3%
Kurs	0,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, güçlük çekmeyen işyerlerine göre işbaşı eğitim programları, eleman talebi ve işbirliği ile mesleki eğitim (Kurs) hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalandığı görülmektedir.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet eleman talebi ve işbirliği ile mesleki eğitim (Kurs) hizmetleridir. Bu durum işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesi ve işbirliği ile mesleki eğitim (Kurs) hizmetlerinden öğrenme imkânının sunulması anlamına gelmektedir.

Farklılaşmanın belirgin olduğu diğer bir hizmet ise işbaşı eğitim programları olarak karşımıza çıkmaktadır. İşgücü temininde güçlük yaşayan işverenlerin, güçlük çekmeyen işverenlere göre işbaşı eğitim programları hizmetinden daha az faydalandıkları görülmektedir.

Hakkari ilinde işyerlerinin yüzde 9,8'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 3,7'sinde vardiyalı çalışma yapılmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin ise yüzde 14,3'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur.

Tablo 40: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
İnşaat	0	3	3
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1	1	2
Madencilik ve taş ocaklığı	0	1	1
Ulaştırma ve depolama	0	1	1
Genel Toplam	1	6	7

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan her 100 işyerinden 14'ü eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Sektörel olarak incelediğimizde ise; vardiyalı çalışan işyerlerinin vardiyalı çalışmayan işyerlerine göre temininde güçlük çekilme oranı daha yüksek olsa da sadece Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu durumun böyle olmasının nedeni ise Hakkâri ilinde vardiyalı eleman çalıştıran işyeri oranının çok düşük olmasından kaynaklanıyor.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine baktığımız zaman yüzde 100 oran ile Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedenlerinden kaynaklanmak olduğunu görmekteyiz.

Hakkari ilinde dikkat çeken bir diğer husus ihracat yapan hiçbir işyeri eleman temininde güçlük çekmemektedir.

Hakkari'de işyerlerinin yüzde 9,8'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 1,6'sının part-time çalışanı bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 33,3'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4'tür.

Tablo 41: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0	1	1
Ulaştırma ve depolama	0	1	1
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	0	1
Genel Toplam	1	2	3

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Part-time çalışanı olan her 3 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Sektörel olarak incelediğimizde ise; Part-time çalışan işyerlerinin Part-time çalışmayan işyerlerine göre temininde güçlük çekilme oranı daha yüksek olsa da sadece İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörde eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu durumun böyle olmasının nedeni ise Hakkâri ilinde Part-time eleman çalıştıran işyeri oranının çok düşük olmasından kaynaklanıyor.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine baktığımız zaman yüzde 100 oran ile Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklanmakta olduğunu görmekteyiz. Bu durumun böyle olmasını işgücü piyasasındaki arz kısmından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 42: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	1,3%
İhracat Yapan İşyerleri	0,0%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	14,1%
Genel Toplam	2,6%

Kaynak: İPA 2015

Hakkari’de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 1,3 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı ve azalışı bulunmamaktadır, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 14,1 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 2,6’dır. Part-time Çalışanı Olan İşyerleri kapasitelerini yüksek oranda arttırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, ihracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6’dır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde Hakkari ili Türkiye ortalamasının üstünde iken diğer göstergelerde ortalamanın altındadır.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Hakkari’de istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Hakkari, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada kısmi zorlandıkları bir il olarak dikkat çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya hemen başlanmalıdır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen iki sektör bulunmaktadır. Bu iki sektör yüzde 9,5 oranında Diğer hizmet faaliyetleri ve yüzde 3,2 oranında Ulaştırma ve depolama sektörleri olarak görünmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için

incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Tablo 43: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim
İnşaat	57	8,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	6	5,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	12	1,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	1,1%
İmalat	1	0,6%
Ulaştırma ve depolama	-6	-3,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	-2	-9,5%
Genel Toplam	71	2,6%

Kaynak: İPA 2015

Hakkari’de Finans ve sigorta faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Madencilik ve taş ocaklığı, Eğitim ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri olmak üzere beş sektör geneldeki artış beklentisine rağmen herhangi bir değişiklik beklememektedir.

Bunun yanı sıra İnşaat sektörü yüzde 8,4 oranında 57 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Yüzde 5,4’lük bir oranla bu sektörü İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir ki burada da 6 kişilik bir istihdam artışı beklentisi söz konusudur. Çalışmanın uygulandığı dönemde mevsimsel şartların normale göre daha soğuk olmasına rağmen İnşaat sektörü en çok artış bekleyen sektör olarak görülmektedir. Bu nedenle geleceğe dair daha pozitif bir bakış açısı oluşmuştur. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü yüzde 1,9 oranında istihdam artışı bekleyerek ilin bu sektörde de hacmini daha da genişletecek olduğunu göstermektedir.

Türkiye genelinde de ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. Hakkari ilinde NİDO beklentisi Türkiye geneline göre daha düşük görünmektedir.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 44: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	18	21,5%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	35	4,1%
Profesyonel meslek mensupları	4	1,7%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	5	1,4%
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	3	1,0%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	3	0,7%
Hizmet ve satış elemanları	2	0,5%
Genel Toplam	71	2,6%

Kaynak: İPA 2015

Hakkâri’de meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 35 kişilik istihdam artışı beklentisiyle Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda sıralamanın kısmı olarak değiştiğini görmekteyiz. Net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yüzde 21,5 oranında sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanların ilk sırada olduğu görülmektedir. Bu meslek gruplarını sırasıyla; nitelik gerektirmeyen meslekler yüzde 4,1 oranında ve montajcılar meslek grubu için ise yüzde 1,7 oranı ile net istihdam oranında değişiklik beklenmekte, diğer bir anlamda bu ölçüde bir mevcut istihdam artışı beklenmektedir.

En düşük artışın beklendiği Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda ise 2 kişilik artış yüzde 0,5’lik bir dilime tekabül etmektedir. Ayrıca yöneticiler meslek grubunda hiçbir değişikliğin beklenmemesi ve nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek gruplarında Hakkâri ilinde faaliyet göstermemesi ise dikkat çekicidir.

Türkiye genelinde de en yüksek oranda sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra tesis ve makine operatörleri ile hizmet ve satış elemanları gelmektedir. Hakkâri’de en fazla istihdam artışı beklenen sektörün İnşaat olması meslek gruplarında kendini göstermiş ve nitelik gerektirmeyen meslekleri en üst sıralara taşımıştır.

Tablo 45: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beden işçisi (genel)	Yiyecek servis tezgahı çalışanı
Satış danışmanı	Kasiyer
İnşaat demiri bağlama ustası	Sosyal bilgiler öğretmeni-ortaöğretim
İnşaat elemanları kalıpcısı (elle)	Tarih öğretmeni-ortaöğretim
Pompacı (petrol rafinesi)	
Sıvacı (çimento alçı)	
Depo sorumlusu	
Kepçe operatörü	
Zihinsel engelliler öğretmeni-özel eğitim	
Diğer elektrik tesisatçıları	
Çocuk gelişim elemanı	
Satış temsilcisi / plasiyer	
Büro memuru (genel)	
Diğer çatı işçileri	

Kaynak: İPA 2015

En fazla istihdam artışı beklenen mesleklerin içerisinde İnşaat sektörüne ait mesleklerin ağırlığı dikkat çekicidir. İstihdam azalışı beklenen mesleklerin daha fazla eğitim gerektiren meslekler olması yine dikkat çekicidir.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır. Toplam 19 farklı meslekte 81 kişilik istihdam artışı beklenirken, 6 farklı meslekte de 10 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 46: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Pompacı (petrol rafinesi)	Zihinsel engelliler öğretmeni-özel eğitim
Büro memuru (genel)	Çocuk gelişim elemanı
	İşitme engelliler sınıf öğretmeni
	Okul öncesi öğretmeni

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir.

Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Beden işçisi(genel) olmasına rağmen vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde ise Pompacı (Petrol Rafinesi) mesleği ön plana çıkmıştır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde yine farklılık göstererek Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur. İhracat yapan işyerlerinde ise pozitif yönde net istihdam değişimi beklenmemektedir.

Benzer şekilde net istihdam azalışı olan tüm meslekleri işyerleri özelliklerine göre bakıldığında ihracat yapan ve kısmi süreli eleman çalıştıran işyerlerinde net istihdam azalışı görünmemektedir. Vardiyalı eleman çalıştıran işyerlerinde ise sadece Ağır Kamyon Şoförü mesleğinde net istihdam azalışı görünmektedir.

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıtacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalış bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 47: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artışı %	İstihdam Azalışı %	İstihdam Değişmeyecek İşyeri %	Fikrim Yok %
İnşaat	7,55%	0,0%	30,19%	62,26%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	5,88%	0,0%	13,73%	80,39%
İmalat	7,14%	0,0%	21,43%	71,43%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8,33%	0,0%	16,67%	75,00%
Eğitim	0,00%	0,0%	58,33%	41,67%
Ulaştırma ve depolama	0,00%	11,1%	22,22%	66,67%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,00%	0,0%	50,00%	50,00%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,00%	0,0%	14,29%	85,71%
Madencilik ve taş ocaklığı	0,00%	0,0%	50,00%	50,00%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	16,67%	0,0%	16,67%	66,67%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,00%	25,0%	0,00%	75,00%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,00%	0,0%	0,00%	100,00%
Genel Toplam	5,45%	1,13%	25,03%	68,39%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Hakkari'deki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 47'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Hakkari'deki işyerlerinin yaklaşık yüzde 68,39'nun geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Hakkari'de işyerlerinin yaklaşık yüzde 25,03'nün istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Hakkari ilinde yüzde 5,45'nin geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken yüzde 1,13'nün istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir. Hakkari'deki işverenler geleceğe daha umutsuz bakmaktadırlar.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Hakkari'de en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 16,67 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü iken en çok azalış Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe yüzde 25 oranındadır. Araştırmadan çıkan diğer bir sonuç ise Eğitim, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Madencilik ve taş ocaklığı ve Finans ve sigorta faaliyetleri derlenen verilere göre bu sektörlerde ne artış ne de azalış beklenmemektedir ve hatta hiçbir değişiklik olmayacağı yönünde sonuçlar elde edilmiştir.

Bunun yanı sıra yüzde 100 gibi yüksek bir oranda Finans ve sigorta faaliyetleri sektörünün geleceği ile ilgili fikir beyan edilmediğine dair sonuç ortaya çıkmıştır.

Tablo 48’de Hakkari ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri değerlendirilmiştir.

Tablo 48: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşyeri Özellikleri	İstihdam Artışı Bekleyen İşyeri %	İstihdam Azalışı Bekleyen İşyeri %	Değişmeyecek Olan İşyeri %	Fikrim Yok İşyeri%
İhracat Yapan İşyeri	0,0%	0,0%	39,8%	60,2%
Vardiya Yapan İşyeri	14,3%	0,0%	29,4%	56,3%
Kısmi Çalışanı Olan İşyeri	31,7%	0,0%	35,3%	33,0%
Toplam İşyeri	5,45%	1,13%	25,03%	68,39%

Kaynak: İPA 2015

Hakkari ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirinden farklı özellikler içerdiği görülmektedir. İhracat yapan işyerleri istihdam artışı ve istihdam azalışı beklemezken ağırlıklı olarak fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde ve Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam azalış beklentisi yok ancak istihdam artışı beklenmektedir. Hakkari ilindeki işyerlerinin büyük bir kısmı istihdam artışı ve azalışı hakkında fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir.

SONUÇ

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Hakkâri ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının yüksek olmasıdır. İşsizlik oranı 2013 yılı itibariyle % 11,7'dir. Bu oran ile en yüksek işsizlik oranına sahip 12. ildir. İşgücüne katılım oranı % 45,2'dir. İstihdam oranı % 39,9 ile % 45 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

2013 yılı verilerine göre Hakkâri ilinde işsizlik oranı Türkiye ortalama işsizlik oranının %2 puan üstündedir. Yıllar itibariyle Hakkâri'de işsizlik oranı 2009 yılından 2012 yılına kadar düşüş gösterirken, 2012 yılında itibaren tekrar yükselişe geçmiştir. İşgücüne katılım ve istihdam oranlarının yıllar itibari ile arttığı, görülmektedir. 2013 yılı sonuçlarına göre⁴ Hakkâri ili istihdam oranı %39,9 işsizlik oranı %11,7'dir.

2010 yılında Hakkâri ilinde 3 bin 467 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı yaklaşık olarak altı kat artarak 18 bin 755'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin ve kadınların sayılarında genelde bir artış gözlemlenmiştir. Kadınlarda 2010 yılında 1 bin 252 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık sekiz kat artarak 8 bin 554 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. 2010 yılında 411 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile 2012 yılına kadar katlanarak artmış ve bin 277 kadar ulaşmıştır. Ancak 2012 yılından sonra düşüşe geçmiş ve 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 282 sayısına kadar gerilemiştir. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamasıyla 2012 yılına kadar açık iş sayısı artmıştır. Fakat ilde yeni iş yerlerinin açılmaması, mevcut iş yerlerinin de büyüme göstermeyişi ve mevcut açık işlerinin zamanla gidermesi ile açık iş sayısı gerilemiştir.

Yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 332 olan işe yerleştirme sayısı üç kattan fazla artarak 2012 yılında bin 215'e çıkmıştır. 2013 yılında ise büyük bir düşüşle 421'e düştüğü görülmektedir. Söz konusu azalış var olan açık işlerle paralellik göstermektedir, yeni işyerlerinin kurulmayışı ve mevcut işyerlerinin büyüme göstermeyişi var olan açık işlerin kısmen giderilmesi ve yeni açık iş oluşmamasından kaynaklı olarak işe yerleştirme sayısının da azalış görülmektedir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 186 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılacağı tahmin edilmektedir.

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 198 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 801 kişi katılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda bin 998 kişi programdan yararlanmıştır.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla

⁴ TÜİK il düzeyinde temel işgücü göstergelerini 2008 yılından itibaren yayınlamaktadır.

istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 170 İEP düzenlenmiş olup 289 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 28 adet kurs düzenlenmiş olup 512 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Hakkari ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam bin 604 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 213'i işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Hakkari ilinde 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 187 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörden 12 tanesinde işyeri bulunmaktadır. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Bilgi ve iletişim, Gayrimenkul faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe işyeri bulunmamaktadır.

Hakkari ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 2 bin 709 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 88,4'ü erkek, yüzde 11,6'sı kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Hakkari'de kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür.

Hakkari'de araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir.

Hakkari ilinde 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 14'tür. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Hakkari'deki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir.

Hakkari ilinde 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinin yaklaşık %36'sı 5-9 yıl süredir faaliyet gösteren işyerleridir. Daha sonra ise %27 ile daha 5 yılını doldurmamış yeni işyerleri gelmektedir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 63'ü bu iki gruba aittir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Hakkari ilinde yüzde 39,8'dir. Hakkari Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Hakkari'deki 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinden %39,8'ne hizmet sunma imkanı bulmuştur. Türkiye geneli ile kıyaslandığında birbirlerine yakın oranlarda hizmet sunmuştur.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Hakkari'deki işyerlerinin yüzde 39,6'sı, Türkiye genelindeki 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hakkari ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 37,1 ile en fazla İş Başı Eğitim Programı(İEP) için başvuruda bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 9,7 ile Eleman Talebi, yüzde 0,5 ile kurs hizmetleri takip etmiştir. Kısa çalışma ödeneği, İşveren Danışmanlığı, Mevzuat Danışmanlığı, ve çalışanlara yönelik hizmet talepleri olmamıştır. Türkiye genelindeki sıralama ise eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı olarak

sıralanmıştır. Hakkari ilinde işbaşı eğitim programları Türkiye genelinin üzerinde bir orana sahip iken, diğer hizmetler Türkiye genelinin altında kalınmıştır.

Hakkari ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla İEP talebinde bulunmuşlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 0-4 yaşa sahip firmalar faydalanmışlardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında farklılık görülmektedir. 0-4, 5-9, 10-14 ve 15-19 yaşa sahip firmaları kendi içerisinde aldıkları hizmetler sıralandığında birinci sırada İEP, ikinci sırada eleman talebi, üçüncü sırada ise kurs yer almaktadır. Söz konusu hizmetlerin bir biri ile benzerlik göstermeleri dikkat çekmektedir. 20-24 ve 25+ yaşa sahip işyerlerinde İEP ve Eleman Talebinden yararlanırken İŞKUR'un diğer hizmetlerinden yararlanılmamıştır.

Hakkari ilindeki işyerlerinin yüzde 2,7'si açık iş olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Hakkari'de açık iş olan işyeri oranı Türkiye genelinden çok düşüktür. Ancak 2014 yılı İlgücü Piyasası Araştırmasında Hakkari ilinde açık iş olan işyeri oranı yüzde 2 olarak gerçekleşmiştir. Hakkari ilinde açık iş verme oranı düşük olmasına rağmen geçen yıla göre açık iş verme oranı artış göstermiştir.

Çalışma kapsamında değerlendirmeye alınan 17 sektörden Hakkari ilinde açık iş talebi veren sadece dört sektör bulunmaktadır bu sektörler şu şekilde sıralanır; İnşaat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, İmalat ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleridir. Diğer 13 sektörde Hakkari ilinde açık iş isteği bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısına bakıldığında çalışma kapsamına alınan 17 sektörün tamamında açık iş talebi bulunmaktadır bu açık işler şu şekilde sıralanır; ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

Hakkari'de toplam açık işlerin hiçbirinde kadınlar talep edilmemiştir. Türkiye genelinde ise kadınlar için açık iş talebi oranı yüzde 17,8'ile Hakkari iline göre çok yüksek bir orandır. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 91,1 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin çok üstündedir. Açık iş olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 8,9 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Hakkari ilindeki açık işlerin büyük çoğunluğu için erkekler talep edilirken, Türkiye genelinde oransal olarak talep bu büyüklükte olmamıştır. Hakkari'de de, Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir. Ancak bu farklılaşma Türkiye genelinde daha keskindir.

Açık iş olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık iş olan işyerlerinin 15-19 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 10-14, 5-9 yaş grubuna sahip işyerleri ile 0-4 yaş arası işyerleri gelmektedir. Diğer yaş gruplarındaki işyerlerinin ise açık iş verme oranları bulunmamaktadır.

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubundadır. Hakkari ilinde İnşaat sektöründeki kamu yatırımları açık iş taleplerini artırmıştır. İkinci sırada sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları yer almaktadır. Hakkari ilinde son dönemlerde yeni açılan işyeri çok nadir bulunmaktadır. Dolayısıyla söz konusu piyasada açık iş talepleri de oluşmamıştır. Açık iş talebi olmayan meslek grupları ise yöneticiler ve nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarıdır. Yönetici pozisyonu genellikle sermayedar olan işletme yöneticisiyle aynı kişi olduğundan bu meslek grubunda açık iş talebi olmamıştır.

Türkiye’de ise Hakkari’nin aksine açık iş dağılımında birinci sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu yer almaktadır. İkinci sırada Hakkari ile benzer oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Hakkari ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç meslek değişmiştir. Bunlar sırasıyla, Beden İşçisi (Genel), Hat Çekici (Elektrik Cer Hatları) ve Depo Sorumlusu meslekleridir. Geçen sene ikinci sırada yer alan Fizyoterapist bu sene yedinci sıraya yerleşmiştir. Geçen sene açık iş ihtiyacı olan mesleklerden sadece fizyoterapist mesleğinde açık iş bulunmaktadır oda yüzde 4,5 ile son sırada yer almaktadır.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Hakkari’den farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Türkiye’de açık iş sıralamasında Hakkari’den farklı olarak ilk yirmi meslek içerisinde on dokuz farklı meslek (Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Pazarlamacı, Ön Muhasebeci, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Kasiyer, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Servis Komisi, Paketleme İşçisi (El İle), Muhasebeci, Ortacı/Ayakçı (Tekstil), İnşaat Mühendisi, CNC Torna Tezgâhı Operatörü), Elektrikçi (Genel) yer almıştır.

Hakkari’de 22 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi sonrasında ise Proje Tabanlı Çalışma gelmektedir. Daha sonra sırası ile Bilgisayar kullanımı, Satış ve Pazarlama Becerisi, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Yabancı Dil, İletişim ve İfade Yeteneği gelmektedir. Takım Çalışması ve Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme Becerisi Hakkari ilindeki hiçbir açık işte tercih edilmemiştir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Hakkari’de açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olmuştur. Hakkari’de açık işlerin yüzde 72,6’sı için herhangi bir eğitim durumu istenmemesi dikkat çekicidir.

Hakkari ilinde dört sektörde açık iş talebi bulunmaktadır bu sektörler; İnşaat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve İmalat sektörleridir. Bu sektörlerden İmalat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve İnşaat sektörleri açık işlerini kısa sürede kapatmaya çalışırken İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü daha uzun sürede kapata bilmektedir.

Hakkari ilindeki işyerlerinin yüzde 9,8’i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9’dur. Hakkari ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta sıkıntı çekmemektedir.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Hakkari ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk dört neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Hakkari’de işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” ve “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” nedenlerini işaretlediği görülmektedir. Ancak neden sıralamasında Hakkari’yi Türkiye geneli sıralamasından ayıran üç neden vardır. Bunlardan ilki 19,2 puanlık farkla

“Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi” , ikincisi de 15,7 puanlık farkla “Önerilen Ücretin Az Bulunması” ve üçüncüsü 8,1 puanlık farkla “Vardiyalı Çalışma Olması” nedenleridir. Söz konusu üç neden de Hakkari’deki işverenler tarafından temininde güçlük çekme nedeni olarak daha az işaretlenmiştir. Başka bir ifadeyle işverenler bu nedenleri işgücü temininde karşılaştıkları güçlükte etkin bir neden olarak değerlendirmemektedirler. Adı geçen nedenler işgücü piyasasının arz tarafı olan işgücünü doğrudan ilgilendirmektedir. Dolayısıyla nedenlerin dağılımı sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır.

Hakkari’de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 1,3 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı ve azalışı bulunmamaktadır, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 14,1 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 2,6’dır. Part-time Çalışanı Olan İşyerleri kapasitelerini yüksek oranda arttırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, ihracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6’dır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde Hakkari ili Türkiye ortalamasının üstünde iken diğer göstergelerde ortalamanın altındadır.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Hakkari’de istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Hakkari, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada kısmi zorlandıkları bir il olarak dikkat çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya hemen başlanmalıdır.

Hakkari ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirinden farklı özellikler içerdiği görülmektedir. İhracat yapan işyerleri istihdam artışı ve istihdam azalışı beklemezken ağırlıklı olarak fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde ve Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam azalış beklentisi yok ancak istihdam artışı beklenmektedir. Hakkari ilindeki işyerlerinin büyük bir kısmı istihdam artışı ve azalışı hakkında fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) **üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası** verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :

Örnek No :

İşletmenin Yasal Unvanı :

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:	
MAHALLE	:	
Cadde/Sokak	:	
İÇ/DİŞ KAPI NO	:	
TELEFON/FAKS/E-POSTA	:	

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:	Unvanı :
Tarih :	Telefonu :
E-Posta :	İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐
↓
(.....) Yılından bu yana

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I-MEVcut İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

[illegible]

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1) Eleman aramıyoruz 9. Soruya geçiniz.

[illegible]

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1-En önemli)

****Kullandığımız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	10. soruya geçiniz.
9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?				
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler				Net sayısal artış
10) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	11. soruya geçiniz.
10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?				
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler				Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman termininde güçlük çektiğimiz meslek yolu Görüşme Birimimiz: **TEŞEKKÜRLER.**

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADİYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	253	15	268
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336
IĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	486	26	512
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460

KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.722	4.090	92.812
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
Genel Toplam	121.823	10.211	132.034

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin işsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyumsuzluğudur.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$\text{Genç İşsizlik Oranı} = \frac{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşsiz}}{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek “zamana bağlı eksik istihdam” ve “yetersiz istihdam” kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri

arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlerle geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özellikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İstihdam Oranı} = \frac{\text{Toplam İstihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İşgücü} = \text{İstihdam Edilenler} + \text{İşsizler}$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan “Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi” üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için “işyeri cevapsızlık formu” doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}{\text{Kurumasal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6. Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı} = \frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - \text{İşgücü}}{\text{Kurumsal Olmayan Nüfus}} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İşsiz}}{\text{İşgücü Arzı}(\text{İstihdam} + \text{İşsiz})} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet

sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı İstihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$\text{Kayıtdışı İstihdam Oranı} = \frac{\text{Kayıtdışı İstihdam}}{\text{Toplam İstihdam}} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapisane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcılarının ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksikliği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

$$\text{Yaş Bağımlılık Oranı} = \frac{0 - 14 \text{ Yaş Nüfus} + 65 \text{ Yaş ve üstü Nüfus}}{15 - 64 \text{ Yaş Nüfus}} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağılı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	15	1.203	28	47	29	2,3%	2,4%
İmalat	327	14.685	481	777	921	3,2%	6,3%
Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	5	258	2	33	46	0,8%	17,8%
İnşaat	439	7.066	126	466	566	1,8%	8,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	403	8.100	313	486	466	3,7%	5,7%
Ulaştırma ve Depolama	64	3.397	64	94	39	1,8%	1,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	195	7.524	430	495	201	5,4%	2,7%
Bilgi ve İletişim	4	121	2	12	1	1,6%	0,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	15	218	1	2	21	0,5%	9,6%
Gayrimenkul Faaliyetleri	21	283	29	28	19	9,2%	6,6%
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	63	553	38	115	48	6,5%	8,7%
İdari ve Destek Hizmetleri	55	2.063	103	121	228	4,7%	11,0%
Eğitim	89	2.192	26	57	-25	1,2%	-1,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	47	1.740	95	97	137	5,2%	7,9%
Kültür, Sanat ve Spor	6	66			8	0,0%	12,7%
Diğer Hizmetler	76	689	33	33	28	4,6%	4,0%
Genel Toplam	1.825	50.164	1.771	2.865	2.732	3,4%	5,4%

EK5: 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri HAKKÂRİ

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kâğıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kâğıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Hakkâri ilinde 8 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 7 tanesi için soru kâğıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 7 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Hakkâri ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 7 işyerine soru kâğıdı uygulanmıştır.

Tablo 49 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Ulaştırma ve depolama	1	6	1	7
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım	1	4	0	4
İmalat	1	3	0	3
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	3	0	3
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	1	0	1
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1	1	0	1
İnşaat	1	1	0	1
Toplam	7	19	1	20

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 7 sektörde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 20 kişi çalışmaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yüzde 5'i kadın yüzde 95'i erkektir. En fazla çalışan Ulaştırma ve Depolama sektöründedir.

Hakkari'de çalışma kapsamında Açık İş ve Temininde Güçlük Çekilen Meslek bulunmamakta ve istihdam artış ya da azalışı beklenmemektedir.

TÜRKİYE İŞ KURUMU
HAKKÂRİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

Adres: Bulak Mah. Cumhuriyet Cad.

Tel: 0438 211 61 15

www.iskur.gov.tr